

HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ

Ekonomik Araştırmalar Departmanı

Aralık 2017

Ayşe Özden

Müdür

aozden@atbank.com.tr

Maral Haçikoğlu

Uzman

mhacikoglu@atbank.com.tr

Hazır Giyim Sektörüne Bakış:

1. Yönetici Özeti
2. Ekonomik Görünüm
3. Küresel Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü
4. Türkiye Hazır Giyim Sektörü
 - Üretim
 - Kapasite Kullanım
 - Ciro
 - Üretici Fiyat Endeksi
 - Tüketici Fiyat Endeksi
 - Maliyet Yapısı
 - Finansman Yapısı
5. Hazır Giyim Sektöründe Dış Ticaret
6. Genel Değerlendirme
 - Sektörün temel sorunları
 - Sektörün gelişimine katkıda bulunacak unsurlar

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Dünya hazır giyim ihracatı 2016 yılında bir önceki yıla göre %1,1 düşüşle 435 milyar USD olurken, ithalat da benzer şekilde %1 azalışla 388 milyar USD olmuştur. Dünya örme ve örülmemiş giyim ihracatında 2016 yılı itibariyle ilk üç içerisinde Çin, Bangladeş ve Vietnam yer alırken ithalat tarafında ise ABD, Almanya ve Japonya öne çıkmaktadır. Dünya hazır giyim ihracatı 2016 yılı itibariyle 400 milyar USD'yi aşarken, dünyanın ilk 15 giyim ihracatçısının toplam ihracat içerisindeki payı %80'nin üzerindedir.

Üretim tarafında ise, tekstil sektörünün en önemli hammadde olan pamukta Hindistan, Çin ve ABD'nin başı çektiği görülmektedir. Hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren gelişmiş ülkelerin üretimde ucuz kaynak arayışına girdikleri görülürken yeni teknolojiler, tasarım, önemli markalarla işbirliği ile tedarik alanındaki gelişmeler sektörün önümüzdeki dönem performansı açısından önem arz etmektedir.

Hazır giyim sektörü Türkiye ekonomisine net döviz girdisi sağlayan, üretim ve ihracatıyla ülke ekonomisinin gelişimine katkıda bulunan en önemli sektörlerin başında gelmektedir. Sektördeki öncü göstergeler olumlu bir tabloya işaret etmekle birlikte, 2017 yılında AB ve ABD ile gerilen ilişkiler, döviz kurlarındaki oynaklık, ithal hammaddeden ek vergi alınması ve petrol fiyatlarındaki yükseliş gibi pek çok unsur sektörün ihracat performansının beklentilerin altında kalmasına neden olmuştur.

Türkiye ekonomisine net döviz girdisi sağlayan sektör üretim ve ihracatıyla ülke ekonomisinin gelişimine katkıda bulunan en önemli sektörlerin başında gelmektedir. 2016 yılı itibariyle Türkiye dünya örme giyim ihracatından aldığı %4,1 pay ile 4. sırada yer almış, örülmemiş giyim ihracatında ise dünya pazarından aldığı %2,7 pay ile en çok ihracat yapan ülkeler arasında 9. olmuştur. Mevcut rakamlar Türk hazır giyim sektörünün küresel ihracatta güçlü bir konumda olduğunu göstermektedir.

Hazır giyim sektörü Türkiye ekonomisine her yıl ortalama 14-15 milyar USD net döviz girdisi sağlayan, üretim ve ihracatıyla ülke ekonomisinin gelişimine katkıda bulunan en önemli sektörlerin başında gelmektedir. Sektör 2023 yılı için 60 milyar USD ihracat hedefi belirlerken, bu hedefin gerçekleşmesi için Avrupa pazarının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, Hindistan, Pakistan, Etiyopya, Rusya ve Türkiye Cumhuriyetler yükselen pazarlar olarak öne çıkmaktadır.

Sektörün rekabet gücü sıralaması değerlendirildiğinde, giyim eşyası sektörü dış ticaret açısından diğer 34 ana sektör içerisinde 2016 yılı itibariyle ilk sırada yer alırken, 2.sırada tekstil ürünleri yer almaktadır. 2017 yılının ilk on aylık döneminde ise, giyim eşyası sektörü dış ticaret açısından diğer 34 ana sektör içinde motorlu kara taşıtı ve römorklar grubundan sonra 2. sırada yer almış olup, onu 3. sırada yer alan tekstil ürünleri izlemektedir.

Sektörün ana hedefleri arasında hammadde ve yatırımlarda ithalata bağımlılığı azaltmak, emek-yoğun üretimden teknoloji-yoğun üretime geçmek ve %3,4 civarında seyreden Türk hazır giyim sektörünün küresel ihracattan aldığı payı artırmak yer almaktadır. Diğer pek çok imalat sanayinde faaliyet gösteren sektörde olduğu gibi hazır giyim ve tekstil sektöründe de AR-GE, inovasyon ve tasarım ağırlıklı çalışmalara ağırlık verilmesi sektörün geleceği açısından önem arz etmektedir.

2. Makroekonomik Görünüm

2017 yıl genelinde küresel ekonomide ılımlı büyümenin devam ettiği ve büyümenin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler bütününde genele yayıldığı görülmektedir. Ekim ayında IMF tarafından yayınlanan Küresel Ekonomi Raporu'na göre küresel büyümenin 2017 yılında %3.6, 2018 yılında ise %3.7 olması tahmin edilmektedir. Dünya çapında ekonomik aktivite güçlenmeye devam ederken, enflasyon gelişmiş ülkelerde hedefin altında kalmaya devam etmiştir. Enflasyondaki düşük seyir nedeniyle; Fed, ECB ve BoJ para politikalarında destekleyici duruşlarını sürdürmeye devam etmiş, para politikalarında normalizasyon çok kademeli gerçekleşmektedir. Fed, 4.5 trilyon dolar büyüklüğündeki bilançosunu küçültmeye Ekim ayında başlamıştır. Ayrıca, Fed beklentiler doğrultusunda Aralık ayında politika faizini 25 baz puan artırarak %1,00-1,25 bandından %1,25-1,50'ye çıkartmıştır. Bu yıl içinde 3 defa faiz artırımına giden Fed'in, güçlü gelen ekonomik veriler neticesinde 2018 yılında da 3 faiz artırımını yapması beklenmektedir. Büyük ölçüde devam eden genişleyici para politikaları neticesinde gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımları da yıl genelinde pozitif seyretmiştir.

Yurtiçinde ise, Kredi Garanti Fonu desteğiyle kredi kanalındaki sağlanan ivmelenme ve çeşitli sektörlerle dönemsel olarak getirilen vergi indirimleri iç talebi desteklerken, küresel ekonomideki toparlanma ile artan dış talep büyümeye ilave katkı yapmaya devam ediyor. Türkiye ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde %11.1 ile beklentilerin üzerinde büyüyerek son 6 yılın en güçlü performansını sergilerken bu büyüme performansı ile Çin ve Hindistan'ı geride bırakarak G20 ülkeleri içerisinde en hızlı büyüyen ekonomi olmuştur. Tüketimde devam eden canlanma, kredi garanti fonu desteği ile gördüğümüz kredi büyümesi, hükümetin attığı ekonomiyi destekleyici adımların ekonomik görünüm üzerindeki devam eden olumlu etkileri ve güven ortamının iyileşmesiyle birlikte 2017 yılsonu büyüme beklentimizi %6'ya yükseltmiştik. Ancak hem hükümet desteklerinin devamı hem de öncü verilerin güçlü sinyalleri ile bu tahminimiz üzerinde de yukarı yönlü riskler mevcut görünüyor.

Enflasyon Kasım ayında yıllık bazda %13 seviyesine yükselirken, petrol fiyatlarının küresel ölçekte güçlenme eğilimi sergilemesine ek olarak TL'de gözlenen değer kaybı enflasyon üzerindeki yukarı yönlü baskının sürmesine neden oluyor. Kasım ayında enflasyondaki hızlı yükseliş ve enflasyon görünümündeki bozulma nedenleriyle 2017 yılsonu tahminimizi %11.8'e, 2018 yılı için ise enflasyon tahminimizi %10'a yükselttik. Merkez Bankası Aralık ayı toplantısında geç likidite penceresi borç verme faizini %12.25'den %12.75'e yükseltti. Ayrıca, enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme ve hedeflerle uyum sağlanana kadar sıkı duruşun korunacağı söylemini yineledi. 2017 yılının ilk on ayında bütçe dengesi 35 milyar TL açık verirken, faiz dışı denge 15.2 milyar TL fazla verdi. Ekonomiyi desteklemeye yönelik verilen teşvikler ve vergi indirimleri, bütçe açığının geçen yıla göreli yüksek gerçekleşmesinde etkili olan faktörler oldu. Cari işlemler açığı ise, artan enerji fiyatlarının etkisiyle 2016 yılsonundaki 33.7 milyar dolardan 2017 yılının ilk on ayında 35.3 milyar dolara yükselmiştir. Ayrıca, ekonomik aktivitede yaşanan ivmelenme de cari açık üzerinde genişleme baskısı yaratmaya devam ediyor.

Türk Bankacılık sektöründe ise kredi artışı sürerken ve Eylül sonu itibariyle yıllık %24'e ulaşmıştır. Ekonomik aktivitedeki ivmelenmenin olumlu etkisiyle sorunlu kredi oranı düşük ve yatay seyrediyor. Bankacılık sektörünün karı yılın ilk 9 ayında 37.2 milyar TL ulaşırken ve öz kaynak karlılığı %15.5 seviyesindedir.

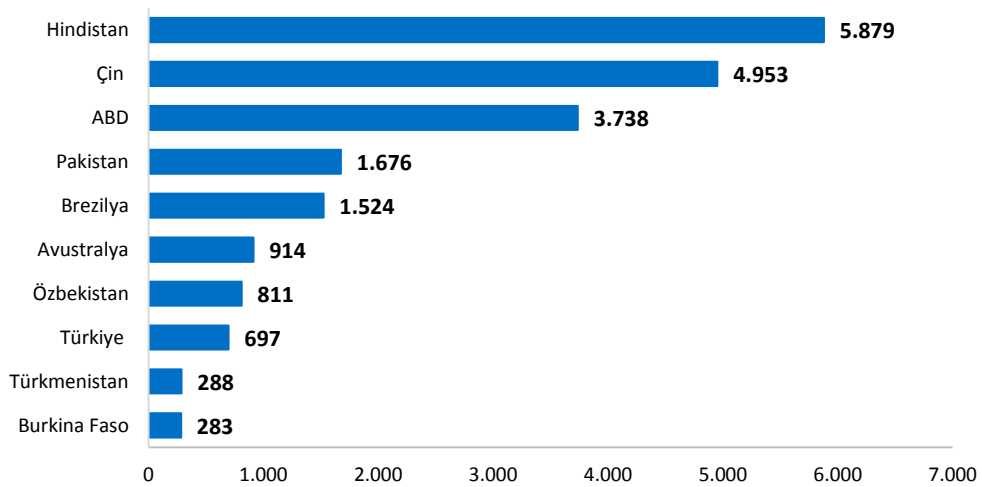
3. KÜRESEL TEKSTİL VE HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Küresel tekstil ve hazır giyim sektörü son dönemde yaptığı atılımlarla ve yeniliklerle öne çıkmaktadır. Hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren gelişmiş ülkelerin üretimde ucuz kaynak arayışına girdikleri görülmektedir. Yeni teknolojiler, tasarım, yönetim ve önemli markalarla işbirliği, hammaddeye ulaşmada kolaylık, tedarik alanındaki gelişmeler, politik ve ekonomik istikrar tekstil sektöründe faaliyet gösteren firmalar açısından önemini korumaya devam etmektedir.

Tekstil ve hazır giyim sektöründe kadın çocuk ve erkek giyimde toptan satışlar artış kaydetmekte olup, küresel ihracatta kotaların kalkmasıyla birlikte ucuz işgücü avantajına sahip olan özellikle Asya ülkelerinin sektörde güçlendiği görülmektedir.

Küresel tekstil ve hazır giyim sektöründe ana trendler değerlendirdiğinde, dünya hazır giyim ihracatı 400 milyar USD'yi aşarken, dünyanın ilk 15 giyim ihracatçısının toplam ihracat içerisindeki payı %80'nin üzerindedir. Çin 2008 yılsonuna kadar uygulanan kotalara rağmen, tekstil ve hazır giyim ihracatını artırmayı başarmıştır. Çin'in giysi toptan satışlarını AB ve ABD'den Asya ülkelerine yönlendirmesi bu ülkenin tekstil sektöründe öne çıkmasında etkili olmuştur.

Dünya Pamuk Üretimi- Ülkelere Göre (Bin Metrik Ton, 2016/2017 Sezonu)

Gelişmekte olan ülkelerin tekstil ve hazır giyim sektöründe düşük üretim maliyeti avantajını kullandıkları ve özellikle kota sonrası dönemde Hindistan, Bangladeş, Kamboçya ve Vietnam gibi ülkelerin öne çıktığı görülmektedir. *Hindistan, Çin'in ardından tekstil ve hazır giyim sektöründe en çok tercih edilen ülkelerden biridir.* Hindistan'ın sektörde ihracatını artırması birçok etkene dayanmaktadır. Zengin hammadde kaynaklarına sahip olması, düşük işgücü maliyetleri, girişimcilik ve tasarım alanında yaratılan yenilikler ve ülkenin dışa açılım stratejisi Hindistan'ı önemli bir tekstil merkezi yapmıştır. Bangladeş ise daha çok hazır giyim sektöründe öne çıkarken, toplam tekstil ve hazır giyim sektörü ihracat gelirlerinin yaklaşık %76'sı hazır giyimden gelmekte ve bu alanda ucuz ve bol işgücüne sahip olunması sektörün gelişimine katkıda bulunmaktadır.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

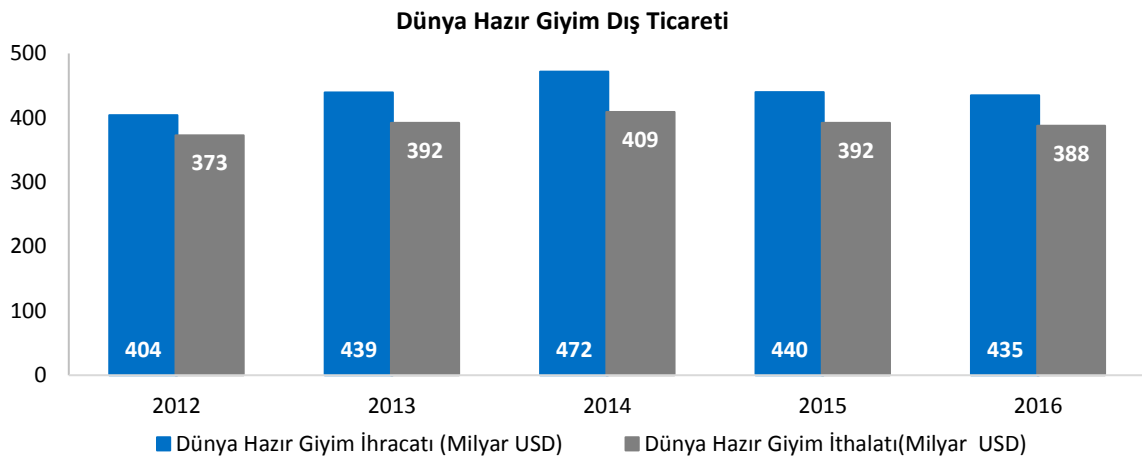
Türkiye ve Brezilya da tekstil sektöründe yatırım alanında yükselen pazarlar olarak tercih edilmektedir. Diğer taraftan, Vietnam ve Kamboçya son dönemde tekstil ve hazır giyim ihracatında öne çıkan ülkelerdir. ABD'nin Çin'den olan tekstil ve hazır giyim ithalatını Vietnam'a kaydırması bu ülke için avantaj yaratmıştır. Ayrıca son yıllarda Çin'de üretim maliyetlerinin işgücü maliyetlerindeki artış nedeniyle yükselmesi yatırımcıların üretim maliyetlerinin düşük olduğu Vietnam gibi ülkelere kaymasına neden olmuştur. Ayrıca dünyanın önde gelen hazır giyim perakende grubu Inditex hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün yükselen tedarikçisi Vietnam'da imalat altyapısını kurmuştur. Vietnam'ın hazır giyim ihracatında ABD, Japonya ve Güney Kore ön planda olup, ihracatının ise 2017'de 30 milyar USD'ye ulaşacağı öngörülmektedir.

AB ve ABD'nin Çin'e karşı kota uygulamaları vb. girişimler Kamboçya'nın konfeksiyon sektörünün güçlenmesine ve ihracatının artmasına destek olmuştur. Kamboçya'nın tekstil ve giyim sektörü ihracatında ABD ilk sırada yer alırken, onu İngiltere ve Almanya takip etmektedir. Üretim tarafında ise, tekstil sektörün en önemli hammaddesi olan pamukta Hindistan, Çin ve ABD'nin başı çektiği görülmektedir.

- **Dış Ticaret:**

İhracat:

Dünya hazır giyim ihracatı 2016 yılında bir önceki yıla göre %1,1 düşüşle 435 milyar USD olurken, ithalat da benzer şekilde %1 azalışla 388 milyar USD oldu. Dünya hazır giyim dış ticaretinin son beş yıllık gelişimi değerlendirildiğinde ise ihracat ve ithalatta en yüksek değerlerin 2014 yılında görüldüğü, 2015 ve 2016 yıllarında ise hem ihracat hem de ithalatta düşüş kaydedildiği gözlemlenmektedir.

Dünya hazır giyim dış ticareti ürün bazında değerlendirildiğinde, dünya örme giyim ihracatının 2015 yılına göre %1,1 düşüşle 217,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşirken toplam ihracattan %50,2 pay almıştır. Örülmemiş giyim ihracatının ise %1,2 düşüşle 216,2 milyar USD ile toplam ihracattan %49,8 pay aldığı görülmektedir. Dünya örme giyim ihracatında en yüksek payı kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe) alırken (%22,5), onu tişörtler, fanılar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (%20) ile kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek ve

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

pantolon grubu (%16,1) izlemiştir. Dünya örülmemiş giyim ihracatında ise en yüksek payı %28,8 ile kadın ve kız çocuk için takım, takım elbise, ceket grubu alırken, onu erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket grubu (%21,8) takip etmiştir.

Dünya Ürün Bazında Örme Giyim İhracatı (Bin USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
Erkekler ve erkek çocuklar için palto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketini dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	1.715.748	1.914.644	2.149.104	2.338.099	2.181.777
Kadınlar ve kız çocukları için manto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketini dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	2.186.732	2.178.535	2.619.386	2.836.215	2.847.164
Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, vb.(yüzme kıyafeti hariç)(örme veya kroşe)	14.943.402	17.172.806	14.904.678	13.955.491	13.154.281
Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, vb. (örme veya kroşe)(yüzme kıyafeti hariç)	39.451.616	45.045.648	42.208.798	36.916.100	35.074.761
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme veya kroşe)	8.304.620	8.779.960	8.968.145	7.951.701	8.255.312
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek-bluzlar (örme veya kroşe)	5.674.096	5.709.846	5.741.774	4.922.523	4.919.177
Erkekler ve erkek çocuklar için külotlar, slipler, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, vb. eşya (örme veya kroşe)	5.454.594	6.246.164	6.815.252	6.675.096	6.957.000
Kadınlar ve kız çocuklar için kombinezonlar, jüp/jüponlar, slipler ve külotlar, gecelikler, vb.eşya (örme veya kroşe)	10.513.785	11.822.926	13.087.027	12.396.633	12.431.119
Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)	39.285.582	42.846.236	46.264.899	44.825.014	43.445.020
Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe)	47.240.671	50.152.533	53.894.735	48.540.010	48.937.277
Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı (örme veya kroşe)	5.553.403	6.281.090	7.267.226	6.457.674	7.109.893
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri (örme veya kroşe)	4.244.451	4.568.780	4.854.323	4.461.818	4.536.510
Emdirilmiş, sıvanmış mensucattan giyim eşyası (örme veya kroşe)	1.191.638	980.406	1.080.327	958.618	1.115.645
Diğer giyim eşyası (örme veya kroşe)	5.263.314	5.809.463	6.696.412	6.609.730	7.007.292
Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler, dereceli olarak baskı yapan çoraplar (örme veya kroşe)	12.852.324	13.950.542	14.215.543	12.755.071	12.331.794
Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler (örme veya kroşe)	3.790.085	4.051.528	4.373.196	4.215.122	4.228.111
Giyim eşyasının diğer aksesuarı, giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları (örme veya kroşe)	2.884.420	3.126.986	3.372.484	3.286.447	3.131.447
TOPLAM	210.550.481	230.638.093	238.513.309	220.101.362	217.663.580

Kaynak: Trademap

Dünya örme giyim ihracat grubunda 2016 yılı itibariyle ilk beş içerisinde yer alan ülkeler Çin (örme giyim ihracatından yaklaşık %34 oranında pay almıştır), Bangladeş (%7,5 pay), Vietnam (%5,4 pay), Türkiye (%4,1) ve Almanya (%3,8) olarak sıralanmaktadır. 2016 yılında örme giyim ihracatında en çok düşüş yaşayan ülke Hong Kong, Çin olurken, Bangladeş bu dönemde ihracatını en çok artıran ülke olmuştur.Dünya örülmemiş giyim ihracat grubunda ise 2016 yılı itibariyle ilk beş içerisinde yer alan ülkeler Çin (örülmemiş giyim ihracatından yaklaşık %33 oranında pay almıştır), Bangladeş (%7,5 pay), Vietnam (%6 pay), İtalya (%5,6) ve Hindistan (%4,2) olarak sıralanmaktadır.

2016 yılında örülmemiş giyim ihracatında en çok düşüş yaşayan ülke Hong Kong, Çin olurken, Bangladeş bir önceki yıla göre örülmemiş giyim ihracatını %18,3 artırarak bu dönemde ihracatını en çok artıran ülke olmuştur.

Türkiye ise dünya örme giyim ihracatından %4,1 oranından pay alarak ilk 20 ülke içerisinde 4. sıraya yerleşirken, örülmemiş giyim ihracatından %2,7 oranında pay alarak 9. sıraya yerleşmiştir.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Dünya Ürün Bazında Örülmemiş Giyim İhracatı (USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
Erkek veya erkek çocuk için palto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. eşya	11.432.467	13.049.974	14.295.916	12.870.827	13.367.798
Kadın ve kız çocuk için manto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. Eşya	12.974.752	15.269.151	17.763.567	16.250.371	16.330.509
Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	42.821.350	44.972.594	50.280.660	48.614.991	47.173.197
Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	52.964.892	56.579.856	65.763.609	63.408.880	62.214.591
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	14.932.023	14.957.223	16.267.630	15.269.949	15.063.492
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	11.485.073	12.972.397	13.840.618	13.250.039	12.933.837
Erkekler ve erkek çocuk için fanila, atlet, külot, slip, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, robdöşambırlar vb.eşya	1.402.218	1.375.041	1.517.701	1.426.806	1.308.677
Kadınlar ve kız çocuk için fanila, kaşkorse, kombinezon, jüp veya jüpon, slip ve külot, gecelik, pijama, lizöz vb.	2.149.727	2.346.575	2.633.786	2.573.949	2.400.523
Bebek için giyim eşyası ve aksesuar	2.111.569	2.302.779	2.912.397	2.278.883	2.512.101
Plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyası	10.504.663	11.816.805	12.451.819	10.057.172	9.976.223
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	10.258.520	11.063.836	12.223.870	11.822.795	12.137.765
Sütyen, korse, korse kemer, pantolon askısı, çorap bağı, jartiyer vb. Eşya ve bunlar için parçalar	10.008.803	10.859.701	11.939.636	11.497.493	11.602.269
Mendiller	252.342	279.502	264.085	223.103	232.423
Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar vb eşya	4.576.021	5.299.909	5.402.501	4.921.985	4.691.383
Boyun bağı, papyon ve kravat	983.717	1.040.396	980.706	844.220	769.151
Eldivenler	959.225	977.484	1.084.383	1.040.079	956.400
Giyim eşyasının diğer hazır aksesuarı; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları	2.499.999	2.566.961	2.644.446	2.552.763	2.505.943
TOPLAM	192.317.361	207.730.184	232.267.330	218.904.305	216.176.282

Dünya Örme Giyim İhracatı İlk 20 Ülke (Bin USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
Çin	87.045.225	96.792.727	91.991.730	83.786.271	74.413.441
Bangladeş	9.421.034	9.567.938		12.767.100	16.265.568
Vietnam	6.639.953	7.916.531	9.180.768	10.111.020	11.841.395
Türkiye	8.418.618	9.244.940	10.024.248	8.928.097	8.849.344
Almanya	8.166.554	8.587.177	9.289.773	8.050.863	8.220.931
Hindistan	5.466.347	6.959.257	7.482.487	7.781.249	7.910.076
İtalya	7.816.505	8.266.657	8.761.721	7.449.374	7.840.233
Hong Kong, Çin	11.312.301	11.052.347	10.479.478	9.163.330	7.769.869
Kamboçya	3.799.377	4.540.976	5.076.718	5.550.192	6.108.119
Belçika	4.016.790	4.867.732	4.761.076	4.504.823	5.067.578
İspanya	3.842.468	4.463.687	4.622.576	4.397.654	4.840.798
Fransa	3.956.670	4.208.663	4.411.804	4.094.747	4.323.473
Hollanda	3.609.571	4.130.551	4.647.875	3.593.221	4.035.706
Birleşik Krallık	2.675.838	3.287.939	3.685.645	3.570.594	3.433.028
Endonezya	3.439.663	3.481.396	3.428.267	3.305.129	3.291.259
Sri Lanka	1.968.580	2.366.689	2.624.340	2.562.430	2.702.979
ABD	2.448.879	2.645.962	2.730.349	2.736.153	2.610.794
Pakistan	2.006.290	2.105.321	2.402.619	2.359.608	2.347.471
TOPLAM	210.550.481	230.638.093	238.513.309	220.101.362	217.663.580

HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ

Dünya Örülmemiş Giyim İhracatı İlk 20 Ülke (Bin USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
Çin	61.224.360	68.251.874	81.445.116	78.439.918	72.064.924
Bangladeş	9.850.164	9.999.795		13.765.226	16.286.064
Vietnam	7.438.869	8.828.950	10.518.410	11.323.163	12.971.548
İtalya	12.528.667	13.373.342	14.176.962	11.950.635	12.128.176
Hindistan	7.429.975	8.743.400	9.055.716	9.349.941	9.051.089
Almanya	9.484.370	9.710.216	10.171.675	8.605.835	8.895.404
İspanya	5.435.832	6.602.161	7.426.881	7.476.220	7.442.315
Hong Kong, Çin	9.968.312	9.664.865	8.907.818	8.282.307	7.145.874
Türkiye	5.431.268	5.714.199	6.232.503	5.917.103	5.925.410
Fransa	5.536.889	5.930.315	6.168.681	5.679.933	5.688.557
Birleşik Krallık	3.698.593	4.194.220	4.802.296	4.713.198	4.472.622
Endonezya	3.744.507	3.902.602	3.931.487	3.978.246	3.879.771
Hollanda	3.722.614	4.076.330	4.541.021	3.635.738	3.831.548
Belçika	3.314.180	3.811.062	3.612.074	3.277.149	3.336.685
Polonya	1.881.929	2.155.428	2.539.651	2.461.195	2.737.317
Meksika	2.685.776	2.680.034	2.705.217	2.571.091	2.362.415
ABD	2.350.755	2.419.502	2.573.466	2.592.487	2.338.812
Romanya	2.391.928	2.547.042	2.688.964	2.269.170	2.279.865
Pakistan	1.694.386	1.854.926	1.984.656	2.127.462	2.253.021
Fas	2.256.837	2.261.736	2.401.451	2.057.759	2.238.878
TOPLAM	192.317.361	207.730.184	232.267.330	218.904.305	216.176.282

Kaynak: Trademap

İthalat:

Dünya hazır giyim ithalatı örme ve örülmemiş giyim gruplarına göre değerlendirildiğinde ise, örme giyim ithalatının 2016 yılında bir önceki yıla nazaran %0,6 düşüşle 192,3 milyar USD olduğu ve örme giyim pazarında ithalatın en yüksek payı %26 ile kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe) grubunun aldığı görülmektedir. Onu tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (%19) ve kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket grubu (13%) takip etmiştir.

Dünya örülmemiş giyim ithalatı ise 2016 yılında bir önceki yıla göre %1,6 düşüşle 195,4 milyar USD olmuştur. 2016 yılı itibarıyla örülmemiş giyim ithalatında en yüksek payı kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket ile erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket grubu (iki grubun toplamı yaklaşık %50) almıştır.

Dünya hazır giyim ithalatı ülkeler bazında değerlendirildiğinde ise örme giyim ithalatında ABD %23,5 ile en yüksek payı alırken, onu %9,1 ile Almanya,%6,7 ile Japonya, %6,4 ile Birleşik Krallık ve %5,3'lük payı ile Fransa izlemektedir. Benzer şekilde örülmemiş giyim grubu ithalatında da ABD, Almanya, Japonya, Birleşik Krallık ve Fransa ilk 5 içerisinde yer almıştır. Öte yandan 2016 yılında örme ve örülmemiş giyim grubunda ilk 20 içerisinde ithalatı en çok artan ülke Belçika olurken, ithalatı en çok düşen ülke Hong Kong, Çin olmuştur.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Dünya Ürün Bazında Örne Giyim İthalatı (USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
Erkekler ve erkek çocuklar için palto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketini dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	2.570.335	2.620.235	2.706.150	2.728.906	2.700.894
Kadınlar ve kız çocukları için manto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketini dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	3.200.582	3.184.128	3.591.919	3.567.505	3.482.583
Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, vb.(yüzme kıyafeti hariç)(örme veya kroşe)	5.236.265	5.889.534	6.357.741	7.239.504	7.554.823
Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, vb. (örme veya kroşe)(yüzme kıyafeti hariç)	21.824.439	23.727.812	26.110.395	25.256.300	25.674.461
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme veya kroşe)	8.090.909	8.193.220	8.285.092	7.827.746	7.559.554
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek-bluzlar	6.450.609	6.500.929	6.122.291	5.473.371	5.157.412
Erkekler ve erkek çocuklar için külotlar, sliper, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, vb. eşya (örme veya kroşe)	5.534.959	5.993.053	6.331.243	6.184.705	6.309.208
Kadınlar ve kız çocuklar için kombinezonlar, jüp/jüponlar, sliper ve külotlar, gecelikler, vb.eşya (örme veya kroşe)	10.351.951	11.016.508	11.560.950	10.973.804	10.814.989
Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)	34.169.054	35.869.407	38.036.362	35.953.632	36.590.296
Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe)	50.532.493	53.454.808	55.469.523	51.599.277	50.107.010
Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı (örme veya kroşe)	6.757.921	7.163.408	7.589.460	7.377.543	7.300.087
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri (örme veya kroşe)	4.034.208	4.275.977	4.476.001	4.244.528	4.221.681
Emdirilmiş, sıvanmış mensucattan giyim eşyası (örme veya kroşe)	782.300	871.506	917.694	935.837	937.284
Diğer giyim eşyası (örme veya kroşe)	5.285.767	5.815.605	6.062.783	6.149.493	6.485.610
Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler, dereceli olarak baskı yapan çoraplar (örme veya kroşe)	11.193.802	12.137.906	12.475.685	11.505.566	11.145.132
Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler (örme veya kroşe)	3.603.225	3.683.433	4.033.590	3.835.244	3.775.333
Giyim eşyasının diğer aksesuarı, giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları (örme veya kroşe)	2.781.265	2.862.515	2.845.495	2.599.123	2.484.224
TOPLAM	182.400.084	193.259.984	202.972.374	193.452.084	192.300.581

Dünya Ürün Bazında Örülmemiş Giyim İthalatı (USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
Erkek veya erkek çocuk için palto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. eşya	11.169.565	11.942.643	13.214.724	12.540.153	12.306.899
Kadın ve kız çocuk için manto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. Eşya	13.793.872	15.084.186	17.156.771	16.197.607	16.190.383
Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	40.548.832	42.321.165	43.808.212	41.745.045	41.171.519
Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	52.848.137	53.706.469	53.421.440	51.093.850	51.619.837
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	15.042.324	15.328.550	15.841.368	15.102.268	14.335.894
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	13.389.617	14.643.968	15.256.032	14.887.416	15.076.736
Erkekler ve erkek çocuk için fanila, atlet, külot, slip, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, robdöşambırlar vb.eşya	1.614.401	1.524.728	1.506.203	1.399.068	1.322.002
Kadınlar ve kız çocuk için fanila, kaşkorse, kombinezon, jüp veya jüpon, slip ve külot, gecelik, pijama, lizöz vb.	2.483.341	2.362.356	2.443.923	2.432.670	2.007.454
Bebek için giyim eşyası ve aksesuar	2.784.015	2.793.770	3.042.285	2.963.240	2.558.118
Plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyası	8.347.512	9.294.479	10.157.567	10.040.141	8.959.631
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	9.185.153	9.571.834	10.136.571	10.258.636	10.357.430
Sütyen, korse, korse kemer, pantolon askısı, çorap bağı, jartiyer vb.	10.511.035	10.994.376	11.421.106	11.118.828	11.445.507
Mendiller	235.226	251.628	253.606	239.663	241.177
Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar vb eşya	3.736.835	4.046.990	4.114.259	3.826.359	3.677.962
Boyun bağı, papyon ve kravat	968.066	991.553	971.878	858.407	785.065
Eldivenler	1.067.722	1.073.250	1.175.701	1.097.721	997.990
Giyim eşyasının diğer hazır aksesuarı; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları	2.860.892	3.018.201	2.351.778	2.838.157	2.352.668
TOPLAM	190.586.545	198.950.146	206.273.424	198.639.229	195.406.272

Kaynak: Trademap

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Dünya Örme Giyim İthalatı İlk 20 Ülke (Bin USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
ABD	42.598.146	44.423.860	46.627.468	48.514.527	45.435.790
Almanya	16.213.093	17.638.158	19.009.810	17.133.079	17.591.968
Japonya	15.635.886	15.683.593	14.576.466	13.317.343	12.914.757
Birleşik Krallık	11.958.431	12.830.510	14.045.357	13.395.654	12.434.889
Fransa	10.090.811	10.788.883	11.422.726	10.306.005	10.282.560
İspanya	6.174.052	6.517.019	7.412.655	6.966.551	7.541.311
İtalya	7.567.568	7.601.487	8.260.367	7.390.734	7.533.515
Hong Kong, Çin	8.117.990	8.161.367	8.052.045	7.317.999	6.426.760
Hollanda	4.730.123	5.108.414	5.663.517	5.023.779	5.356.192
Kanada	4.281.677	4.660.382	4.764.207	4.673.770	4.550.858
Belçika	4.108.849	4.708.119	4.750.776	3.837.103	4.485.663
Avustralya	2.673.124	2.815.928	2.948.415	3.053.255	2.969.323
Avusturya	2.548.387	2.752.815	2.999.180	2.699.094	2.964.373
Kore Cumhuriyeti	1.897.173	2.237.117	2.460.508	2.686.201	2.897.496
Polonya	1.706.382	1.866.833	2.361.351	2.434.422	2.718.071
Rusya Federasyonu	4.099.764	4.066.353	3.724.664	2.417.088	2.560.676
İsviçre	2.388.063	2.460.258	2.525.630	2.282.078	2.410.291
Çin	1.344.869	1.667.714	2.065.514	2.309.125	2.380.453
Danimarka	1.976.027	2.088.830	2.338.834	1.982.123	1.990.332
İsveç	1.805.156	1.950.807	2.046.788	1.829.060	1.915.740
TOPLAM	183.110.857	193.858.446	203.667.360	194.057.805	193.161.214

Dünya Örülmemiş Giyim İthalatı İlk 20 Ülke (Bin USD)					
	2012	2013	2014	2015	2016
ABD	38.089.455	39.319.973	39.099.513	40.574.495	38.575.615
Almanya	17.314.609	18.074.826	19.079.637	17.205.291	17.666.557
Japonya	16.411.345	16.099.773	14.788.452	13.534.912	13.334.603
Birleşik Krallık	11.796.526	12.192.893	13.507.497	13.134.538	12.081.878
Fransa	10.689.397	11.238.861	11.915.727	11.162.760	11.235.711
İspanya	7.073.830	7.787.737	8.915.084	9.416.826	9.316.225
İtalya	7.411.048	7.314.645	7.983.543	7.155.428	7.088.533
Hong Kong, Çin	7.088.934	7.172.045	7.027.330	6.684.232	6.070.546
Hollanda	4.881.644	5.071.645	5.625.416	5.288.645	5.427.545
Kore Cumhuriyeti	4.006.493	4.898.167	5.572.166	5.371.998	5.272.064
Kanada	4.223.346	4.400.109	4.407.907	4.338.147	4.235.912
Belçika	3.876.099	4.424.005	4.457.057	3.405.687	3.788.922
Çin	2.662.955	3.148.793	3.559.322	3.720.400	3.567.773
İsviçre	2.928.617	2.997.803	3.138.288	2.927.416	3.157.061
Avustralya	2.910.363	2.949.113	3.064.327	3.055.704	2.958.945
Polonya	1.862.836	2.021.621	2.579.558	2.660.290	2.880.649
Avusturya	2.827.264	2.901.229	3.041.861	2.712.919	2.863.486
Rusya Federasyonu	4.097.249	4.124.911	4.023.985	2.681.147	2.700.409
Danimarka	2.364.772	2.288.244	2.575.557	2.316.819	2.371.923
İsveç	2.073.522	2.149.108	2.241.678	2.036.053	2.125.058
TOPLAM	191.445.143	199.628.990	207.037.878	199.289.296	196.395.098

Kaynak: Trademap

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

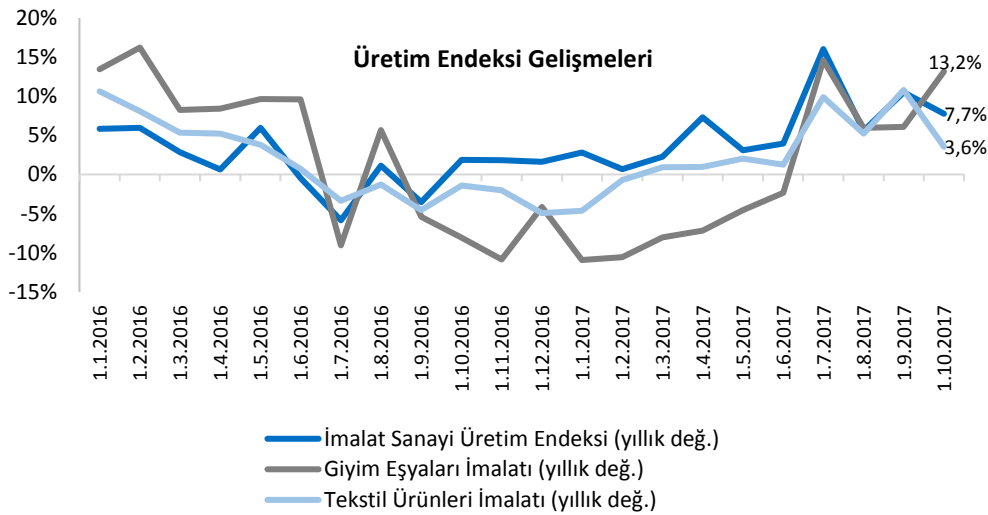
4. TÜRKİYE HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Türk hazır giyim sektörü üretim ve ihracatıyla ülke ekonomisine en çok katma değer sağlayan ve en çok istihdam yaratan sektörlerin başında gelmektedir. Hazır giyim sektörü Ekonomi Bakanlığı'nın fasıllara göre yaptığı sınıflandırmaya istinaden 2 alt gruba ayrılmıştır. Bunlar örme giyim ve örülmemiş giyim grubu olarak belirlenmiş olup ve bu grupların da alt gruplar bazında kırılımları mevcuttur.

Temel Göstergelerle Türk Hazır Giyim Sektörü:

- **Üretim:**

İmalat sanayi üretim endeksi ve giyim eşyaları imalatı ve tekstil ürünleri imalatı benzer bir eğilim sergilemektedir. 2016 yılı Temmuz ayında yaşanan darbe girişimi sonrası takvim etkisinden arındırılmış imalat sanayi üretimi yıllık bazda %5,9 gerilerken, giyim eşyaları imalatı yıllık bazda %9,1 ve tekstil ürünleri imalatı %3,4 gerilemiştir.

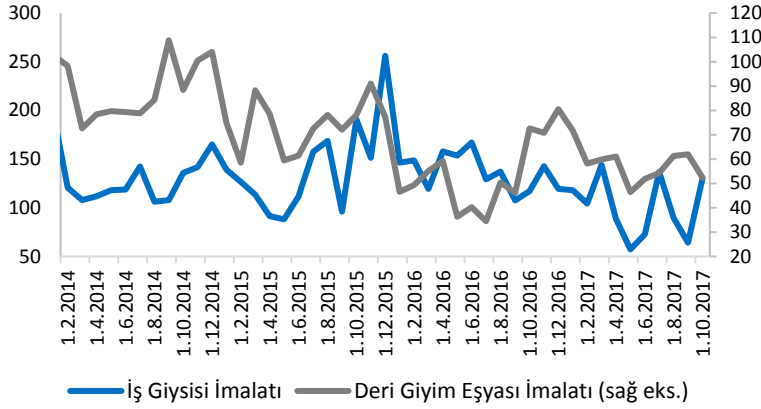

Kaynak: TÜİK

Fakat daha sonraki dönemde uygulanmaya konan teşviklerle imalat sanayindeki toparlanma beraberinde giyim eşyaları ve tekstil ürünleri imalatında da toparlanmayı getirmiştir. 2017 yılı ilk on ayında imalat sanayi üretim endeksi bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %6 artarken, tekstil ürünleri imalatı üretim endeksi yıllık bazda %2,8 artmış fakat giyim eşyaları imalatı ise yıllık bazda %2 azalmıştır. Giyim eşyaları imalatının seyrine baktığımızda bu düşüşün önemli ölçüde yılın ilk çeyreğinde yaşanan sert düşüşlerden kaynakladığı fakat özellikle yılın üçüncü çeyreğinden itibaren sektörde toparlanmanın belirlenildiği görülmektedir.

Alt sektörler bazında 2017 yılı ilk on ayını bir önceki yılın aynı döneminde göre değerlendirdiğimizde ise deri giyim eşyası imalatında yıllık %18 artış yaşanırken, onu %14'lük artışla kürkten eşya imalatı izlemiştir. Kürkten eşya giyim üretimindeki artışta Rusya ile olan ilişkilerde olan düzelmelerin etkisiyle önemli ihrac pazarlarımızdan olan Rusya'ya olan ihracatımızdaki artışın etkili olduğu söylenebilir.

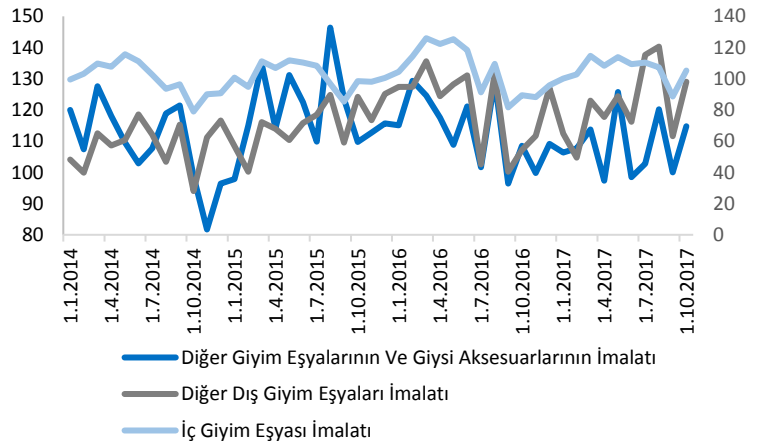
HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Öte yandan örme ve tığ işi ürünlerin altında yer alan çorap imalatı aynı dönemde %9 artarken, örme (Trikotaj) ve tığ işi (Kroşe) diğer giyim eşyası imalatında yıllık artış %3 olmuştur. **Türkiye çorap ihracatında Çin'den sonra ikinci sırada yer almaktadır.** 2017 yılı ilk 10 ayında 862,5 milyon USD'lik çorap ihracatı gerçekleştiren çorap alt sektörüne talebin devam ettiği görülmektedir.

Çorap ihracatının %90'ını AB ülkelerine yapılırken, en fazla çorap ihraç edilen ülkeler İngiltere, Almanya, Fransa, İspanya ve Hollanda'dır. Alt sektörler bazında 2017'nin ilk on ayında üretimi azalan sektörler ise %27'lik azalışla iş giysisi, %6'lık azalışla diğer giyim eşyalarının ve giysi aksesuarlarının imalatı ile %2'lik azalışla iç giyim eşyası imalatı olmuştur. Diğer dış giyim eşyası grubunun ise bu dönemde görece yatay seyrettiği görülmektedir.

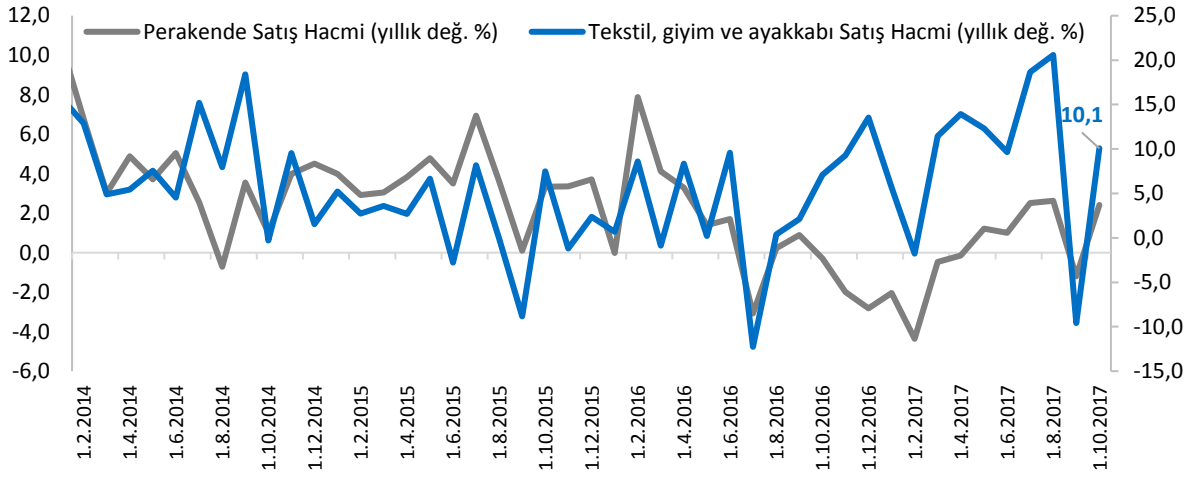
Giyim ve tekstil ürünleri imalatında 2017 yılı itibarıyla imalat sanayindeki güçlenme ile birlikte yükseliş gözlenirse de son aylarda bazı alt endeks gruplarında dalgalı bir seyrin hakim olduğu ve bazı alt gruplarda yıllık düşüşler gerçekleştiği görülmektedir. Sektöre ilişkin iç talep göstergelerini değerlendirdiğimizde, perakende satış hacminin 2017 Mart ayından bu yana toparlanma eğiliminde olduğu ve bir önceki yıla nazaran daha iyi bir performans

sergilediği görülmektedir. Perakende satışlar 2016 yılında darbe girişiminin etkisi ve iç talepteki düşüşle sert gerilemiş ve endekste yükseliş eğilimi ancak 2017 ilk çeyrekte gözlenebilmiştir. Öte yandan perakende satış hacim endeksinin alt sektörlerinden olan tekstil, giyim ve ayakkabı satış hacminde de perakende satış hacmine benzer bir seyir gözlenmekte olup, tekstil, giyim ve ayakkabı grubunda düşüş ve yükselişlerin daha belirgin olduğu görülmektedir.

İç talebe ilişkin görünümü yansıtan önemli göstergelerden olan güven endekslerine baktığımızda ise tüketici güveninde Ağustos ayından bu yana düşüş eğiliminin hakim olduğu, perakende ticaret güven endeksinde de son üç aydır düşüş eğiliminin belirginleştiği görülmektedir.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Kaynak: TÜİK

Sektöre ilişkin üretim endeksi gelişmeleri bir önceki yıla nazaran daha olumlu bir görünüm sunmaktadır. Perakende satışların da bir önceki döneme göre 2017 yılında daha iyi bir seyir izlediği, üretim ve satış tarafında son aylarda yaşanan dalgalanmalara rağmen iç talebin sektöre destek olduğu, kapasite kullanımı ve üretim gibi öncü göstergelerde de belirgin bir düşüş olmadığını görüyoruz. Bununla birlikte üretici fiyatlarındaki artış, döviz kurlarındaki dalgalanma ve dış pazarda yaşanan gelişmeler son aylarda tüketici güveni ve perakende sektörü güveninde düşüşe neden olmuş ve özellikle yılın son çeyreğinde perakende satış hacmi ve üretim endekslerinde sert iniş çıkışlar gözlemlenmiştir.

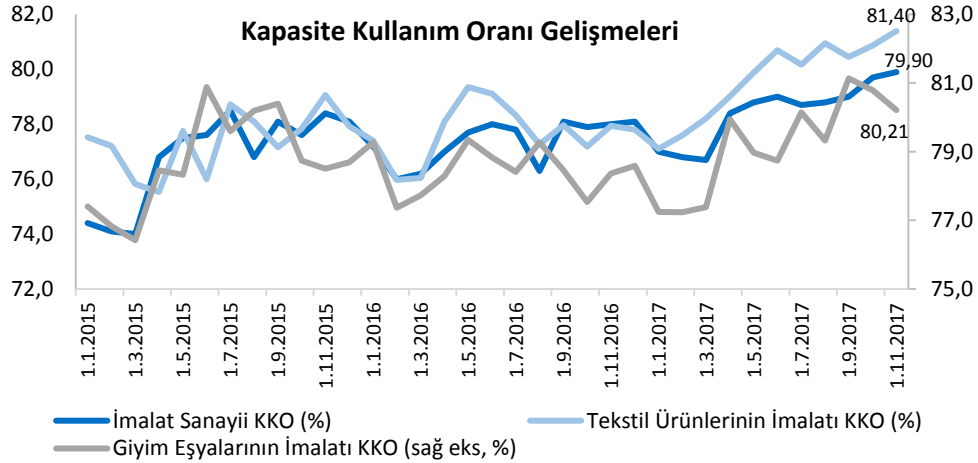
Bu hareketler aslında sektörün piyasadaki kur oynaklığı ve dışarıda artan jeopolitik risklere verdiği bir tepki olup, önümüzdeki dönemde ekonomik büyümeyi destekleyen ve istikrar sağlayıcı politika önlemleri ile sektöre yansımalarının minimize edileceği tahmin edilmektedir.

- **Kapasite Kullanımı:**

Türkiye imalat sanayi kapasite kullanım oranının 2017 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre daha iyi bir performans sergilediği görülürken, 2016 yılı Kasım ayında %78 düzeyinde bulunan imalat sanayi kapasite kullanım oranının 2017 yılı Kasım ayı itibarıyla %79,9 seviyesine ulaştığı görülmektedir. Son dönemde imalat sanayinde kapasite kullanımı %78-79 aralığında daha stabil bir seyir izlemektedir. 2017 yılı imalat sanayi kapasite kullanım oranı ve giyim ve tekstil ürünlerinin imalatında kapasite kullanım oranı değerlendirildiğinde, tekstil ürünleri ve giyim eşyaları imalatında kapasite kullanım oranının imalat sanayi kapasite kullanım oranının üzerinde seyrettiği görülmektedir.

Tekstil ürünleri imalatında kapasite kullanım oranı Kasım ayında %81,40 seviyesine ulaşırken, giyim eşyalarının imalatında da kapasite kullanım oranının %80,21 seviyesinde olduğu görülmektedir. Özellikle 2017 yılı başından itibaren tekstil ürünleri imalatında kapasite kullanım oranı artışının daha belirgin olduğu, giyim eşyaları imalatı kapasite kullanım oranında ise daha inişli çıkışlı bir seyir olduğu görülmektedir.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

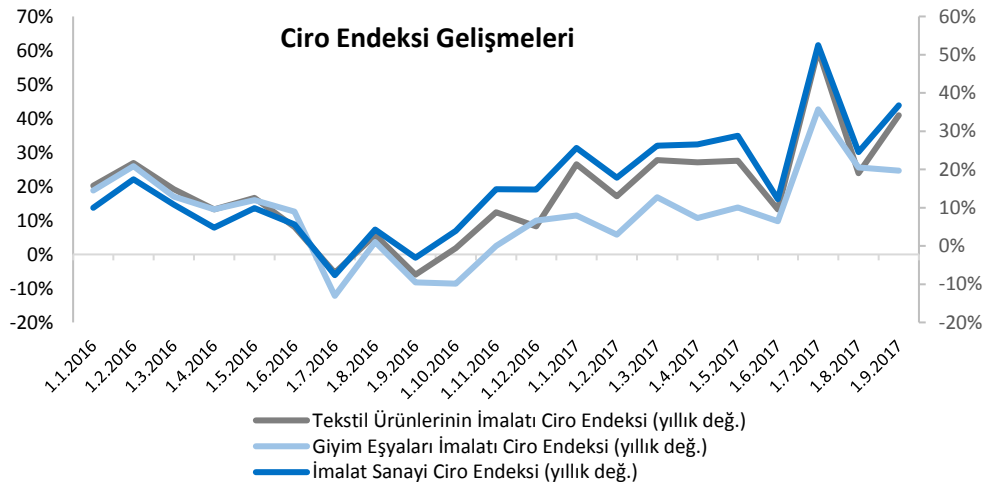

Kaynak: TÜİK

• Ciro:

2016 yılı son çeyreğinde ekonomik aktiviteyi canlandırmaya yönelik atılan adımların etkisiyle imalat sanayi ciro endeksinde toparlanma gözlenmiştir. Nitekim bu dönemde giyim eşyaları ve tekstil ürünleri imalatı ciro endeksi de benzer bir trend izlemiştir. 2017 yılı ilk dokuz ayında imalat sanayi ciro endeksi ekonomik aktivitedeki canlanma, iç talepteki canlılık ve küresel koşulların gelişmekte olan ülke ekonomilerini desteklemesiyle yıllık bazda %27,3 artarken, tekstil ürünlerinin imalatı ciro endeksi %28,5 ve giyim eşyaları imalatı ciro endeksi %17,7 oranında artış kaydetmiştir.

2017 yılında ciro endekslerinde yaşanan yükselişte hükümetin ekonomiyi destekleyici adımlarıyla ekonomik aktivitede yaşanan canlanma, tüketici güveni ve iç talepteki artış, küresel koşulların desteği ve özellikle 2017 yılı son çeyreği öncesinde değer kazanan kurlarında desteği gibi pek çok faktör etkili olmuştur. Her ne kadar yılın ilk dokuz ayındaki tablo ciro tarafında pozitif bir görünüm sunsa da, özellikle son aylarda enflasyondaki belirgin yükseliş ve bunun maliyetlere olan etkisi nedeniyle karlılık üzerinde baskı oluşturabileceğini düşünüyoruz. Öte yandan küresel tarafta Ortadoğu'da süren jeopolitik riskler, ABD ve AB ile ilişkilerde belirgin bir iyileşme yaşanmaması da sektörün karlılığına olumsuz yansıyabilecek dış unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

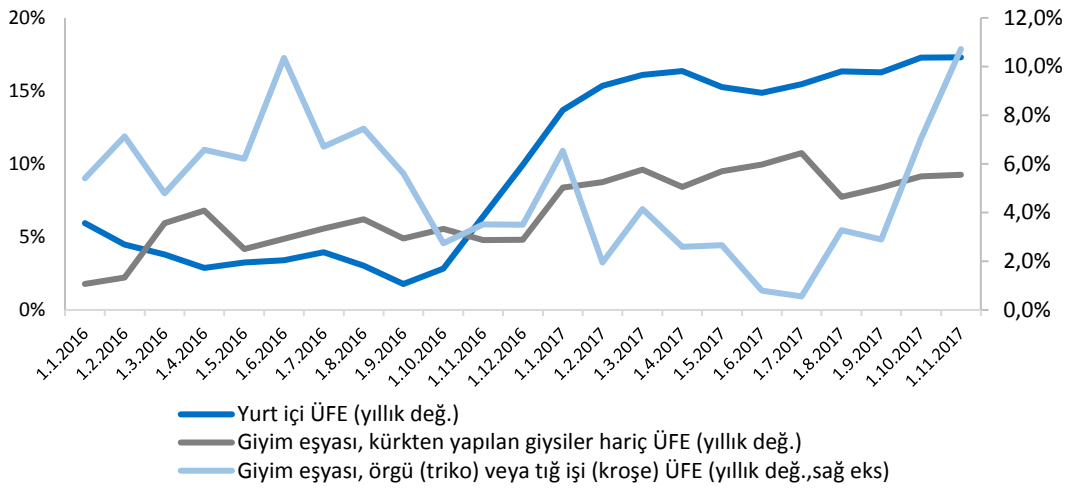

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Kaynak: TÜİK

• Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE):

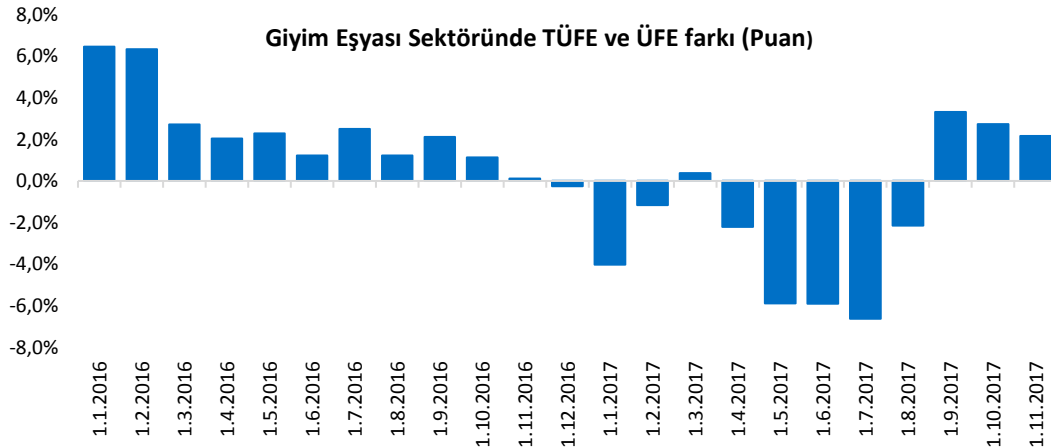
Üretici cephesinde Kasım ayında emtia ve kur etkilerinin yansımalarının da hissedilmesiyle yıllık enflasyon %17,30 seviyesine yükselerek enflasyon üzerinde maliyet yönlü etkilerin güçlü olduğuna işaret etti. Kasım ayında giyim eşyası, kürkten yapılan giysiler hariç ÜFE yıllık %9,3 artarken, giyim eşyası, örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) ÜFE %10,7 artmıştır. Üretici fiyatlarında Eylül 2016 yılından beri gözlenen artışın giyim eşyası, kürkten yapılan giysiler hariç ÜFE’de gözlemlendiği, fakat giyim eşyası, örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) grubunda artışın Ocak-Temmuz 2017 döneminde yavaşladığı, Kasım ayında ise aynı grupta yıllık artışın %10,7 gibi yüksek bir seviyeye ulaştığı görülmektedir.

Kaynak: TÜİK

• Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE):

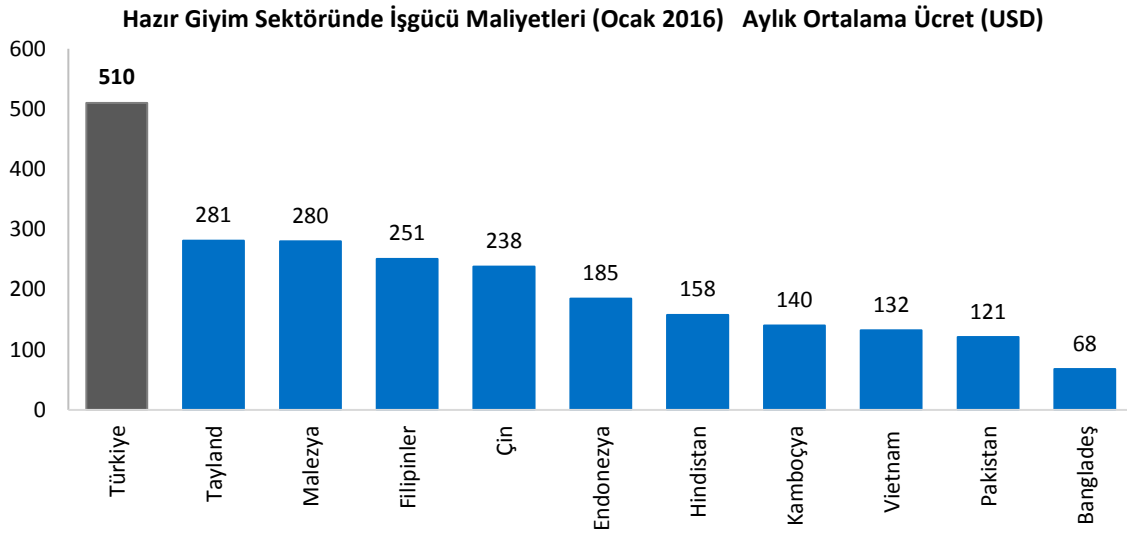
2017 yılı Kasım ayında TÜFE yıllık %12,98 artarken, giyim ve ayakkabı grubunda yıllık artış %11,30 olmuştur. 2017 yılı ilk sekiz ayında giyim eşyaları grubunda ÜFE ve TÜFE arasındaki fark negatif seyretmiş yani maliyetler ürün fiyatlarına tam olarak yansımamıştır. Oysa Eylül ayından itibaren TÜFE ve ÜFE arasındaki farkın pozitif seyrettiği ve maliyetlerin ürün fiyatlarına da yansıdığı görülmektedir.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

- **Maliyet Yapısı:**

Hazır giyim sektörü üretim maliyetlerinde en büyük payı hammadde ve insan kaynakları oluşturmakta olup, finansman, haberleşme ve taşıma giderleri de sektörün maliyet yapısı üzerinde etkili olmaktadır. Bangladeş, Vietnam, Pakistan, Sri Lanka, Çin ve Endonezya gibi ülkelerde işgücü maliyetlerinin Türkiye'ye kıyasla düşük seyretmesi tekstil üretiminin bu bölgelere kaymasına sebebiyet vermiş olup ve bu ülkelere yönelik rekabet avantajı yaratmıştır. *Asya ülkelerinin ucuz işgücü maliyetleri nedeniyle hazır giyim üretiminde tercih ediliyor olması ve yurtiçinden asgari ücret artış paralelinde işgücü maliyetlerinin yükselmesi Türk hazır giyim sektörün rekabet gücünü zayıflatmaktadır.*

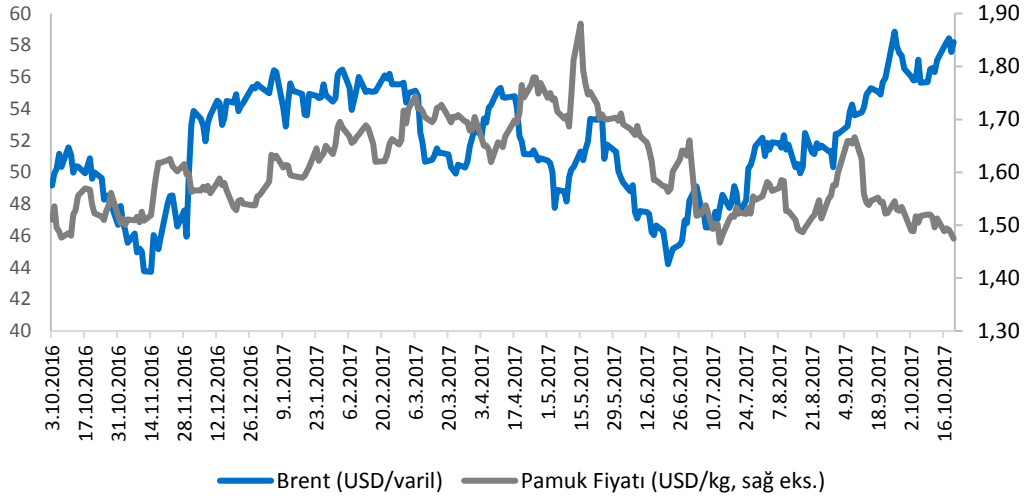
Kaynak: <https://shenglufashion.wordpress.com>, SGK

Türk tekstil ve hazır giyim sektöründe hammadde olarak ağırlıklı olarak pamuk ve iplik üretiminde kullanılan elyaf kullanılmaktadır. Son dönemde elyafın hammaddesi olan petrol fiyatlarındaki artış trendi göz önünde bulundurulduğunda ve OPEC ve OPEC dışı ülkelerin üretimi kısma anlaşmasını 2018 yılsonuna kadar uzatmaları kararları doğrultusunda petrol fiyatlarında kademeli artışın sürebileceğini ve bunun da sektör maliyetleri üzerinde baskı oluşturabileceğini düşünüyoruz.

Pamuk fiyatlarının ise son dönemde daha stabil bir seyir izlediği görülmektedir. Türkiye'de tekstil ve giyim sanayinin ana hammaddesi olan pamukta talep artarken, bu yıl üretimin arttığı ve 1 milyon tonluk üretim hedefine yaklaşıldığı görülmektedir. 2016-2017 sezonu iç talepteki düşüş, piyasalardaki dalgalı seyir ve döviz kurlarındaki artışla pamuk ithalatının 2013-2014 dönemine nazaran düştüğü bir sezon olurken, önümüzdeki dönemde dünya fiyatlarının desteği, mazot desteklerindeki artış ve sertifikalı tohumla verilen destekle üretimin artması ve ithalata bağımlılığın azalması maliyetler üzerinde olumlu etki yaratacaktır.

Öte yandan yerli üreticiyi korumak adına pamuk ipliği ithalatına vergi konulması da gündeme gelmiştir. Fakat bu durum ucuz iplik ithalatının önünü kapayarak girdi maliyetlerin yükselmesine yol açacağından sektörü olumsuz etkilemesi beklenmektedir.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Kaynak: Dünya Bankası

Enflasyondaki artışın maliyetler üzerinde baskı yaratması, döviz kuru oynaklığı, tüketici ve perakende sektörü güveninde son aylarda gözlemlenen düşüş, faiz oranlarındaki artış ve dış piyasalardaki gelişmeler nedeniyle sektörün yurtdışından finansman sağlamada yaşayabileceği problemler sektörün maliyet ve finansman yapısı üzerinde negatif etki yaratabilecek unsurlardır. Öte yandan, FED'in kademeli faiz artırımına gideceği ve sıkılaştırmanın hızlı bir şekilde gerçekleşmeyeceğini göz önünde bulundurduğumuzda, gelişmekte olan piyasalara yönelik risk iştahının devam edeceğini düşünüyoruz.

Avrupa tarafında ise Euro Bölgesi'nde görülen toparlanmayı ihracat ve üretim açısından olumlu buluyoruz. Avrupa'nın 2018 yılında da önemini korumasını bekliyoruz. Yurtiçinde hükümetin büyümeye yönelik desteğini sürdüreceği ve bunun giyim ve tekstil sektörüne olumlu yansımaları beklemekle birlikte, enflasyonist baskıların ve kur tarafında oynaklığın sektörü zorlayabilecek unsurlar olabileceğini öngörüyoruz.

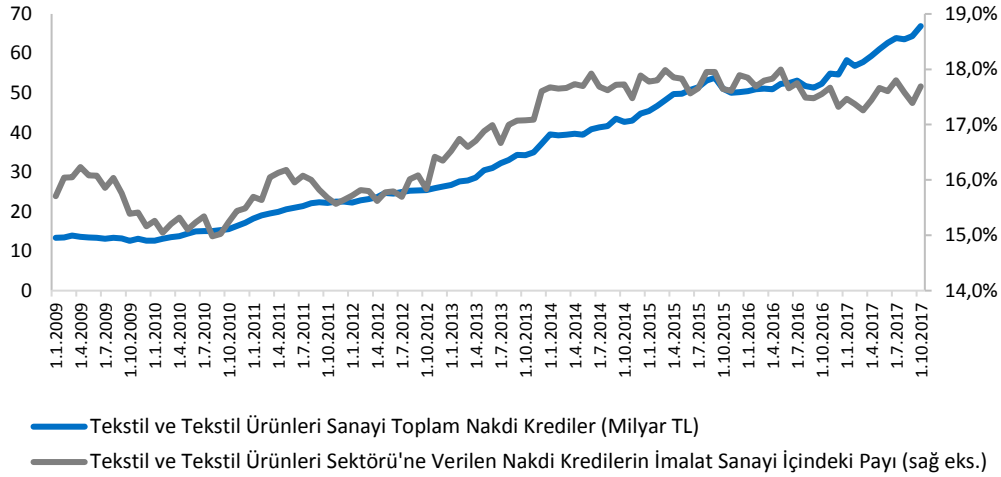
Tüm bu indikatörleri göz önünde bulundurduğumuzda, sektörün 2018 yılını 2017 yılına benzer bir performansla kapatması olası görünüyor.

- **Finansman Yapısı:**

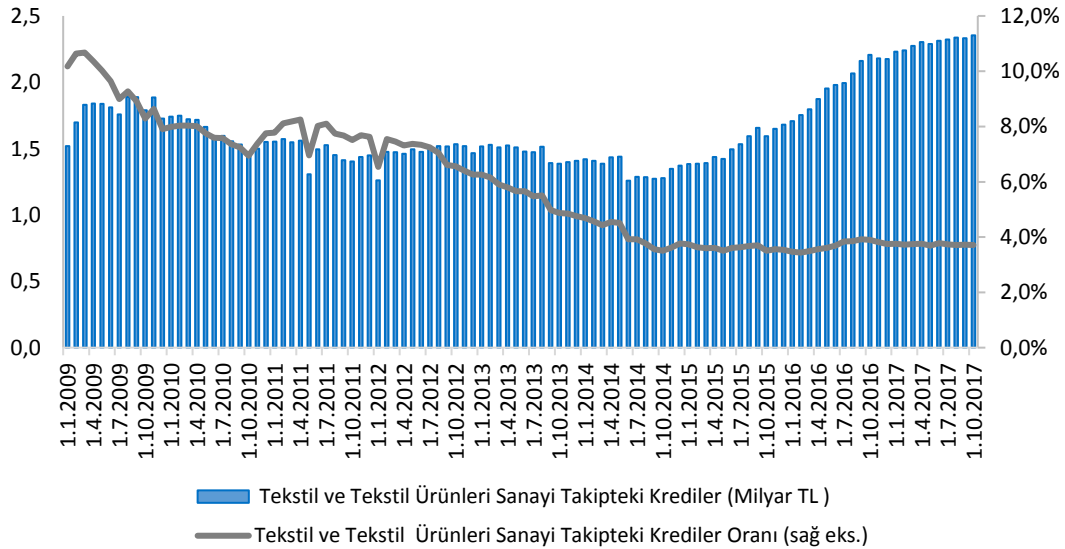
Hazır giyim sektörüne yönelik finansman yapısını değerlendirdiğimizde, hazır giyim özelinde bir ayırım bulunmamakta olup, tekstil ve tekstil ürünleri sanayine göre krediler sınıflandırılmıştır. Buna göre 2017 yılı Ekim ayı itibarıyla tekstil ve tekstil ürünleri sanayi toplam nakdi kredileri 66,9 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiş olup, sektöre verilen nakdi kredilerin imalat sanayi içindeki payı ise %17,7 olmuştur.

2012-2015 döneminde %15'li seviyelerden %18'lere yükselen tekstil ve tekstil ürünleri sanayi toplam nakdi kredilerinin imalat sanayi içindeki payı son iki yıldır %17-%18 aralığında seyretmektedir. Tekstil ve tekstil ürünleri sanayi takipteki krediler oranı ise düşüş eğiliminde olup, 2015-2017 döneminde %3,7 civarında seyretmiştir.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Kaynak: BDDK

Kaynak: BDDK

2017 yılı üçüncü çeyreği itibariyle tekstil ve giyim eşyaları imalatı sektörünün yurtdışından sağladığı kısa vadeli kredi borcu 112,8 milyon USD olurken, uzun vadeli kredi borcu ise 2,8 milyar USD olmuştur. Böylece sektörün yurtdışından sağladığı toplam kredi borcu 2,9 milyar USD olup bunun sadece %3,9'unun kısa vadeli borçtan oluşması sektör açısından olumlu bir gelişmedir. Tekstil ve giyim eşyaları imalatı sektörünün yurtdışından sağladığı toplam kredi borcunun imalat sanayii içindeki payı ise %10,5'tir. Sektörün döviz cinsinden borçlanmasının tutar ve imalat sanayine payı olarak düşük olması sektörün döviz kuru dalgalanmalarına karşı kırılganlığını azaltmaktadır. Diğer yandan döviz kurundaki oynaklık üretim maliyetlerini artırırken, ihracat gelirlerinin azalmasına neden olduğu için sektörü olumsuz etkilemektedir.

Bu açıdan bakıldığında, önümüzdeki dönemde sektör yatırımcıları dengeli kur ve siyasi istikrar ve dış ekonomik ilişkilerdeki düzelme paralelinde hareket edecektir. Bu yüzden, önümüzdeki dönem ekonomik ve politik istikrarın sağlanmasına yönelik adımlar diğer tüm sektörlerde olduğu gibi hazır giyim sektörünün de diğer ülkelerle rekabet edilebilme gücü açısından önem arz etmektedir.

5. TÜRK HAZIR GIYİM SEKTÖRÜNDE DİŞ TİCARET

- **İhracat:**

Ekonomi Bakanlığı'nın Türk hazır giyim sektörünün fasıllara göre yaptığı sınıflandırmaya uygun olarak yapılan analizde 2016 yılında Türkiye'nin örme giyim ihracatı bir önceki yıla kıyasla %0,9 düşüşle 8,8 milyar USD olurken, örülmemiş giyim ihracatı ise %0,2 yükselişle 5,93 milyar USD oldu. Böylece Türkiye'nin toplam hazır giyim ihracatı jeopolitik ve siyasi risklerin yurtdışı siparişleri ve ihracat gelirlerini olumsuz etkilemesiyle 2016 yılında bir önceki yıla göre %0,5 düşüşle 14,8 milyar USD seviyesinde gerçekleşti.

2017 yılı Ocak- Ekim döneminde ise, örme giyim ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %1,6 düşüşle 7,3 milyar USD olurken, örülmemiş giyim ihracatı ise %0,9 düşüşle 5 milyar USD olmuştur. Böylece 2017 yılı ilk on ayında Türkiye'nin toplam hazır giyim ihracatı 12,3 milyar USD olarak gerçekleşirken, bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,3 azalmıştır. 2016 yılında hazır giyim sektörünün toplam ihracatımızdan aldığı pay %10,4 olurken, 2017 ilk on ayında toplam ihracatımızdan alınan pay %9,5 olmuştur. Bu düşüşte Avrupa ile gerilen ilişkiler, EUR/USD paritesi ve Asya ülkelerinin ihracatta öne çıkması etkili olmuştur.

Alt gruplar bazında değerlendirildiğinde; örme giyim sektörü ihracatında en büyük payı %33,9 ile tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe) alırken, onu %18,7 payıyla kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe) ve %13,5'lik pay ile kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket grubu izlemiştir.

Örme giyim grubunda 2017 Ocak- Ekim döneminde en yüksek artış %47,4 ile plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyasında gerçekleşmiş, en fazla düşüş ise %16,8'lik düşüşle erkekler ve erkek çocuklar için külotlar, sliper, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, vb. eşya (örme veya kroşe) grubunda meydana gelmiştir.

Türkiye'nin örme giyim ihracatında Almanya, İngiltere, İspanya, Irak ve Hollanda öne çıkmaktadır. Nitekim 2017 yılının ilk on ayında Almanya Türkiye'nin örme giyim ihracatından %21,7, İngiltere %14,1 İspanya %9,8, Irak %5 ve Hollanda %4,9 pay almıştır.

Türkiye'nin örülmemiş giyim ihracatının 2017 yılı Ocak-Ekim performansı değerlendirildiğinde ise; 2017 yılında yapılan ihracatta ürün grupları bazında en yüksek payı %42,2 gibi yüksek bir oranla kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket grubu almış, onu %23,2 ile erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket ve %12,2 ile kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar takip etmiştir.

Bu dönemde ihracatta en yüksek artış %11,9 ile giyim eşyasının diğer hazır aksesuarları grubunda gerçekleşirken, en keskin düşüş plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyasında (%47,7 düşüş) olmuştur.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Aynı dönemde Türkiye'nin örülmemiş giyim grubu ihracatında öne çıkan ülkeler ise İspanya, Almanya, İngiltere, Hollanda ve Fransa olmuştur. Türkiye'nin örülmemiş giyim ihracatından İspanya %19,9, Almanya %13,8, İngiltere %9,9, Hollanda %4,8 ve Fransa %3,9 pay almıştır.

2017 Yılı Türkiye'nin Örme Giyim İhracatında İlk 20 Ülke		
Ülke	Değer (USD) Ocak-Ekim 2017	Pay(%)
Almanya	1.592.856.655	21,7%
İngiltere	1.036.857.968	14,1%
İspanya	722.914.509	9,8%
Irak	369.936.643	5,0%
Hollanda	360.963.200	4,9%
Fransa	357.702.489	4,9%
İtalya	231.494.543	3,2%
Polonya	200.896.943	2,7%
Belçika	171.000.284	2,3%
Danimarka	149.419.780	2,0%
ABD	125.052.511	1,7%
İsveç	122.955.124	1,7%
Macaristan	116.763.350	1,6%
Bulgaristan	113.479.210	1,5%
Ukrayna	113.158.593	1,5%
Suudi Arabistan	96.809.612	1,3%
Kırgızistan	89.130.963	1,2%
İsrail	86.524.492	1,2%
Cezayir	64.822.163	0,9%
Rusya	64.537.824	0,9%
TOPLAM	7.342.171.400	

Kaynak: TÜİK

Net ihracatçı konumundaki hazır giyim sektörü Türkiye ekonomisine her yıl ortalama 14-15 milyar USD net döviz girdisi sağlayan, üretim ve ihracatıyla ülke ekonomisinin gelişimine katkıda bulunan en önemli sektörlerin başında gelmektedir. Giyim eşyası sektörü dış ticaret açısından rekabet gücü sıralamasına göre diğer 34 ana sektör içinde 2016 yılında ilk sırada yer alırken, 2.sırada tekstil ürünleri yer almıştır. 2017 yılı ilk on aylık döneminde ise giyim eşyası sektörü dış ticaret açısından rekabet gücü sıralamasına göre diğer 34 ana sektör içinde motorlu kara taşıtı ve römorklar grubundan sonra 2. sırada yer almış olup, onu 3. sırada yer alan tekstil ürünleri izlemiştir.

2016 yılında iç talep ve tüketimdeki düşüş, jeopolitik riskler ve siyasi gelişmelerle baskı altında kalan sektörde ihracatta düşüş yaşanmıştır. 2017 yılında ise AB ve ABD ile olan ilişkilerdeki bozulma ve kurlardaki oynaklık nedeniyle 2017 yılı ilk on ayında da ihracatın bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,3 azaldığı görülmektedir. Yaklaşık 217 ülkeye ihracat gerçekleştiren hazır giyim ve konfeksiyon sektörü Avrupa'da beklenen ivmenin yakalanmaması, ithal hammaddede %30'a varan oranlarda vergi alınması ve kurlardaki volatilité nedeniyle baskı altında kalmıştır. Önümüzdeki dönemde verimlilik odaklı yaklaşımlarla yatırımların yapılması, moda tasarımı ve yüksek katma değerli üretim yetkinliğinin artırılması, Avrupa pazarında çok markalı ve markasız perakende mağazaları ile kuvvetli iş birlikleri kurarak Türkiye'den tedarik yapan toptancılar yaratılması sektörün rekabet gücü açısından önem arz etmektedir.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Dünyanın en önemli hazır giyim tedarikçilerinden biri olan Türkiye’de markalı ürünlerin payı %15 seviyelerinde kalmakta ve kilogram başına ihracatta istenilen seviyeye ulaşamamaktadır. Önümüzdeki dönemde katma değerli üretimi artırmak kilogram başına ihracatımızın artması ve Avrupa ülkeleriyle rekabet edebilir düzeye gelebilmemiz açısından önem arz etmektedir.

Eurostat’ın son verilerine göre Avrupa’daki en büyük rakibimiz İtalya kilogram başına hazır giyim ihracatından 50 USD’nin üzerinde gelir elde ederken, Türkiye’de bu rakam 20 USD seviyelerinde seyretmektedir.

Türkiye, Fransa ve İtalya’nın Birim Fiyatları (Euro/Kg)			
	Türkiye	Fransa	İtalya
Dış Giyim	26,6	35,0	79,3
Örme Giyim	22,4	32,6	46,3
Tişört	22,3	27,7	34,7
Kadın Giyim	25,8	41,1	71,5
Kadın dok. Bluz	32,7	63,6	95,4
Erkek giyim	28,8	39,7	58,6
Erkek dok. Gömlek	32,9	51,4	73,6
İç Giyim	12,6	43,2	22,7
Bebek giyim	21,0	29,9	31,5
Spor giyim	22,0	40,2	33,3
Çorap	13,4	16,3	25,2
Aksesuar	19,2	45,1	48,0

Kaynak: Eurostat

Önümüzdeki dönem, Rusya ve Türkiye arasında gelişen ilişkiler nedeniyle Rusya pazarının hazır giyim sektörü için önemli bir pazar olma konumunu sürdürmesini bekliyoruz. Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan ve Türkmenistan, 1,3 milyar nüfusuyla potansiyel vadeden Hindistan, İran, Pakistan ve Etiyopya da sektörde yükselen pazarlar olarak öne çıkmaktadır. Avrupa pazarının 2018 yılında önemini koruyacağını ve Euro Bölgesi’nde büyüme görünümüne ilişkin pozitif görünüm nedeniyle Euro Bölgesi’ne yönelik ihracatımızın artma potansiyeli sunduğunu düşünüyoruz.

Türkiye’nin örme ve örülmemiş giyim grubu ihracatında ilk üç içerisinde yer alan İngiltere’nin önümüzdeki dönemde de sektör açısından önemli biri ihracat partneri konumunda olmaya devam etmesini bekliyor ve Brexit sürecinin ihracata negatif bir etki yaratmasını beklemiyoruz. Ortadoğu pazarının ise devam eden jeopolitik riskler nedeniyle temkinli yaklaşılması gereken bir konumda olduğunu düşünmeye devam ediyoruz.

Etiyopya Türk şirketlerinin yanı sıra, Çin, Hindistan, Belçika, İspanya, Fransa ve Endonezyalı şirketlerin de ilgisini çekmektedir. Etiyopya Yatırım Komisyonu’nun verdiği bilgiye göre, sektörde 71’i Çinli olmak üzere 124 yabancı şirket yatırım için temasa geçerken, önemli bir pamuk üreticisi olması, hammaddeye yakın olmak isteyen ülkeler için Etiyopya’nın cazibesini artırmaktadır. Tekstilde yabancı yatırımcı çekmek amacıyla birçok teşviki devreye sokan Etiyopya, 2030 yılında tekstil ihracatını 30 milyar USD’ye çıkarma hedefi koymuştur.

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Türkiye ile Pakistan arasında imzalanan STA'nın 2017 yılında yürürlüğe girmesi beklenmektedir. 2016 yılının Mart ayında imzalanan Türkiye-Pakistan STA çerçeve anlaşmasının ardından Pakistan ile yapılacak nihai STA'nın, tekstil ve hazır giyim sektörü açısından olumlu ve olumsuz etkileri bulunmaktadır. Olumlu etkisi anlaşmanın uygulamaya girmesiyle birlikte Pakistan'dan ucuz hazır giyimi ithalatında artış yaşanması beklenmektedir.

Bununla birlikte sektör temsilcileri Özellikle Çin ve Bangladeş gibi ülkelerle STA'sı bulunan Pakistan üzerinden kontrolsüz bir şekilde Türkiye'ye girecek olan tekstil ve hazır giyim ürünlerinin haksız rekabete neden olacağından kaygı duymaktadır. Böyle bir durum iç pazarda üretim yapan yerli firmaları zor durumda bırakacaktır.

Türkiye'nin Ürün Bazında Örme Giyim İhracatı (USD)					
	2014	2015	2016	2016 (Ocak- Ekim)	2017 (Ocak-Ekim)
Erkekler ve erkek çocuklar için palto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketini dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	38.124.806	37.936.441	30.317.156	23.925.063	23.626.469
Kadınlar ve kız çocukları için manto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketini dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	37.802.341	38.985.165	35.389.120	27.424.185	23.758.513
Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, vb.(yüzme kıyafeti hariç)(örme veya kroşe)	374.371.059	338.533.198	346.483.506	296.265.613	294.015.746
Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, vb. (örme veya kroşe)(yüzme kıyafeti hariç)	1.369.947.622	1.272.573.340	1.212.768.765	1.034.161.370	987.756.928
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme veya kroşe)	258.945.652	237.394.199	255.314.154	217.001.784	203.821.673
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek-bluzlar (örme veya kroşe)	573.038.985	541.048.474	511.484.542	444.560.334	398.357.613
Erkekler ve erkek çocuklar için külotlar, slipler, gece gömlekleri, pijamalar	150.732.403	164.903.278	161.804.837	135.151.877	112.462.573
Kadınlar ve kız çocuklar için kombinezonlar, jüp/jüponlar, slipler ve külotlar, gecelikler, vb.eşya (örme veya kroşe)	319.601.562	311.989.088	274.815.763	233.279.170	202.752.937
Tiştörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)	3.566.428.981	2.979.122.320	2.928.825.961	2.539.819.616	2.490.829.001
Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe)	1.753.886.371	1.613.651.207	1.624.427.210	1.278.580.269	1.376.044.799
Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı (örme veya kroşe)	146.058.701	144.417.723	175.647.050	148.096.910	150.501.965
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri (örme veya kroşe)	76.041.246	79.172.094	83.656.356	69.352.483	79.354.884
Emdirilmiş, sıvanmış mensucattan giyim eşyası (örme veya kroşe)	636.083	865.333	316.066	297.770	438.858
Diğer giyim eşyası (örme veya kroşe)	85.349.049	85.515.658	105.485.918	91.549.320	78.775.552
Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler, dereceli olarak baskı yapan çoraplar (örme veya kroşe)	1.216.563.696	1.024.528.448	1.036.341.819	866.951.190	862.467.891
Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler (örme veya kroşe)	2.946.490	3.297.151	3.325.324	2.570.609	2.823.815
Giyim eşyasının diğer aksesuarı, giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları (örme veya kroşe)	53.773.094	52.541.506	62.940.173	52.095.628	54.382.183
TOPLAM	10.024.248.141	8.926.474.623	8.849.343.720	7.461.083.191	7.342.171.400

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Türkiye'nin Ürün Bazında Örülmemiş Giyim İhracatı (USD)					
	2014	2015	2016	2016 (Ocak- Ekim)	2017 (Ocak-Ekim)
Erkek veya erkek çocuk için palto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. eşya	96.050.665	93.107.101	84.201.984	62.170.363	69.195.912
Kadın ve kız çocuk için manto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. Eşya	142.497.898	111.356.443	107.970.213	84.127.852	75.800.116
Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	1.566.322.465	1.492.773.347	1.508.809.878	1.269.451.850	1.157.276.133
Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	2.417.476.034	2.195.245.550	2.268.455.735	1.936.244.412	2.105.289.681
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	630.212.255	606.951.826	574.363.896	488.746.098	456.881.084
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	732.707.796	735.725.435	721.531.920	635.289.990	608.337.191
Erkekler ve erkek çocuk için fanila, atlet, külot, slip, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, robdöşambırlar vb.eşya	46.930.268	52.406.898	49.558.292	41.422.707	44.048.710
Kadınlar ve kız çocuk için fanila, kaşkorse, kombinezon, jüp veya jüpon, slip ve külot, gecelik, pijama, lizöz vb.	217.370.879	219.521.355	196.163.194	166.021.874	167.878.379
Bebek için giyim eşyası ve aksesuar	74.741.795	86.704.305	93.906.427	79.139.313	63.818.209
Plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyası	23.966.728	27.720.726	22.263.736	18.587.362	9.721.105
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	129.861.504	134.245.732	132.393.838	115.980.712	102.885.644
Sütyen, korse, korse kemer, pantolon askısı, çorap bağı, jartiyer vb. Eşya ve bunlar için parçalar	69.212.608	53.887.473	48.082.270	39.791.301	42.009.346
Mendiller	810.278	667.586	1.088.322	959.918	874.858
Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar vb eşya	68.819.757	90.999.777	100.615.089	84.181.226	72.382.202
Boyun bağı, papyon ve kravat	4.510.246	4.533.173	4.759.532	4.123.050	4.175.297
Eldivenler	1.036.318	734.919	900.181	601.909	620.694
Giyim eşyasının diğer hazır aksesuarı; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları	9.975.850	9.856.828	10.345.275	8.848.972	9.903.973
TOPLAM	6.232.503.344	5.916.438.474	5.925.409.782	5.035.688.909	4.991.098.534

Kaynak: TÜİK

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

- İthalat:**

2016 yılında Türkiye'nin örme giyim ithalatı bir önceki yıla kıyasla %8,1 düşüşle 789,7 milyon USD olurken, örülmemiş giyim ithalatı da %5,4 düşüşle 1,7 milyar USD olmuştur. Böylece Türkiye'nin toplam hazır giyim ithalatı 2016 yılında bir önceki yıla göre %6,3 düşüşle 2,5 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. 2017 yılı Ocak- Ekim döneminde ise, Türkiye'nin örme giyim ithalatı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %9,1 düşüşle 616,9 milyon USD olurken, örülmemiş giyim ithalatı ise %22,2 düşüşle 1,1 milyar USD olmuştur. Böylece 2017 yılı ilk on ayında Türkiye'nin toplam hazır giyim ithalatı 1,8 milyar USD olarak gerçekleşirken, bir önceki yılın aynı dönemine göre %18 azalmıştır. 2016 yılında hazır giyim sektörünün toplam ithalatımızdan aldığı pay %1,3 olurken, 2017 ilk on ayında toplam ithalatımızdan alınan pay %0,9 olmuştur.

Alt gruplar bazında değerlendirildiğinde; örme giyim sektörü ithalatında en büyük payı %24 ile kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe) alırken, onu %22,3 ile tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe) takip etmiştir. Örme giyim grubunda 2017 Ocak- Ekim döneminde en yüksek ithalat artışı %33'lük artışla erkekler ve erkek çocuklar için palto, kaban, kolsuz ceket, anorak grubunda gerçekleşirken, en fazla düşüş %28 ile eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler (örme veya kroşe) grubunda gerçekleşmiştir. Türkiye'nin örme giyim ithalatında Çin, Bangladeş, Gürcistan, İtalya ve Kamboçya ilk 5 içerisinde yer almaktadır. Nitekim 2017 yılının ilk on ayında Çin Türkiye'nin örme giyim ithalatından %23,2, Bangladeş %16,5, Gürcistan %9,8, İtalya %5,6 ve Kamboçya %5,1 pay almıştır.

2017 Yılı Türkiye'nin Örme Giyim İthalatında İlk 20 Ülke		
Ülke	Değer (USD) Ocak-Ekim 2017	Pay(%)
Çin	143.270.941	23,2%
Bangladeş	102.004.107	16,5%
Gürcistan	60.365.218	9,8%
İtalya	34.819.508	5,6%
Kamboçya	31.566.182	5,1%
İspanya	24.839.206	4,0%
Vietnam	21.010.083	3,4%
Portekiz	20.603.477	3,3%
Hindistan	18.440.831	3,0%
Sri Lanka	17.264.866	2,8%
Fas	13.855.042	2,2%
Endonezya	12.946.400	2,1%
Moldova	12.607.958	2,0%
Pakistan	12.573.772	2,0%
Mısır	10.855.245	1,8%
Malezya	8.472.199	1,4%
Almanya	7.188.283	1,2%
Bulgaristan	6.720.675	1,1%
Tayland	5.856.115	0,9%
Tunus	4.830.495	0,8%
TOPLAM	616.852.663	

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Türkiye'nin Ürün Bazında Örmeye Giyim İthalatı (USD)					
	2014	2015	2016	2016 (Ocak- Ekim)	2017 (Ocak-Ekim)
Erkekler ve erkek çocuklar için palto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	10.154.061	9.826.372	10.649.165	8.795.041	11.693.545
Kadınlar ve kız çocukları için manto, kaban, kolsuz ceket, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlık vb.(örme veya kroşe)	13.009.306	13.620.125	13.607.054	10.992.679	13.335.333
Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, vb(yüzme kıyafeti hariç)(örme veya kroşe)	34.391.388	35.798.588	41.947.361	36.705.693	38.247.233
Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, vb. (örme veya kroşe)(yüzme kıyafeti hariç)	86.825.008	85.613.067	81.051.413	70.033.776	64.641.061
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme veya kroşe)	39.541.337	42.632.936	26.865.433	24.717.788	24.987.625
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek-bluzlar (örme veya kroşe)	28.607.051	24.631.202	17.914.739	16.287.964	12.691.593
Erkekler ve erkek çocuklar için külotlar, slipler, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, vb. eşya (örme veya kroşe)	11.939.880	11.513.012	8.877.828	7.277.363	6.861.960
Kadınlar ve kız çocuklar için kombinezonlar, jüp/jüponlar, slipler ve külotlar, gecelikler, vb.eşya (örme veya kroşe)	26.735.816	23.007.019	20.099.835	16.689.247	15.041.548
Tiştirler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)	186.262.024	163.656.540	166.827.386	148.180.060	137.478.143
Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe)	312.061.682	233.485.282	195.679.980	163.633.787	148.021.010
Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı (örme veya kroşe)	48.027.041	47.490.643	41.408.902	36.624.233	29.181.563
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri (örme veya kroşe)	30.907.400	28.904.041	31.649.522	29.553.821	26.904.154
Emdirilmiş, sıvanmış mensucattan giyim eşyası (örme veya kroşe)	4.594.300	4.868.159	5.536.768	4.190.630	3.794.769
Diğer giyim eşyası (örme veya kroşe)	6.684.301	7.886.613	8.982.419	7.698.581	9.322.226
Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler, dereceli olarak baskı yapan çoraplar (örme veya kroşe)	41.742.152	35.755.075	38.026.287	32.114.388	25.685.488
Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaklı eldivenler (örme veya kroşe)	90.018.178	77.978.327	68.683.797	55.190.026	39.604.583
Giyim eşyasının diğer aksesuarı, giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları (örme veya kroşe)	13.497.994	13.080.119	11.937.247	9.876.002	9.360.829
TOPLAM	984.998.919	859.747.120	789.745.136	678.561.079	616.852.663
Türkiye'nin Ürün Bazında Örülmemiş Giyim İthalatı (USD)					
	2014	2015	2016	2016 (Ocak- Ekim)	2017 (Ocak-Ekim)
Erkek veya erkek çocuk için palto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. eşya	171.779.884	158.414.685	111.651.280	95.604.183	120.115.057
Kadın ve kız çocuk için manto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. Eşya	206.681.023	163.293.333	140.021.221	118.138.820	131.392.671
Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	345.528.271	303.430.697	253.757.248	225.290.182	188.974.558
Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	414.296.873	359.458.295	311.515.903	273.799.870	264.765.860
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	176.697.714	169.434.834	122.224.731	112.673.346	84.904.010
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	130.979.332	128.632.135	112.283.802	98.592.831	99.827.720
Erkekler ve erkek çocuk için fanila, atlet, külot, slip, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, robdeşambırlar vb.eşya	2.422.208	1.745.643	1.307.541	1.114.353	809.999
Kadınlar ve kız çocuk için fanila, kaşkorse, kombinezon, jüp veya jüpon, slip ve külot, gecelik, pijama, lizöz vb.	4.656.074	3.953.111	3.293.212	2.828.892	3.904.795
Bebek için giyim eşyası ve aksesuar	20.614.209	21.387.677	23.509.099	21.065.411	15.161.231
Plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyası	214.766.991	310.270.568	425.121.830	362.167.467	112.945.077
Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	53.925.374	47.254.101	84.586.048	75.435.355	39.320.688
Sütyen, korse, korse kemer, pantolon askısı, çorap bağı, jartiyer vb.	49.937.915	41.844.218	43.437.155	36.978.499	46.163.223
Mendiller	812.261	731.300	701.981	638.164	692.615
Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar vb eşya	56.332.942	56.066.186	39.745.296	35.058.656	22.430.327
Boyun bağı, papyon ve kravat	8.727.227	6.490.573	5.124.698	4.615.456	3.785.272
Eldivenler	3.315.808	3.182.204	3.494.500	2.407.315	3.631.092
Giyim eşyasının diğer hazır aksesuarı; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları	21.321.599	15.239.229	12.162.352	10.160.111	10.613.897
TOPLAM	1.882.795.705	1.790.828.789	1.693.937.897	1.476.568.911	1.149.438.092

Kaynak: TÜİK

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Türkiye'nin örülmemiş giyim ithalatının 2017 yılı Ocak-Ekim performansı değerlendirildiğinde ise, 2017 yılında yapılan ithalatta ürün grupları bazında en yüksek payı %23 ile kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket grubu alırken, onu %16,4 ile erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer grubu izlemiştir.

Örülmemiş giyim grubu ithalatında bu dönemde en fazla artış %50,8 ile eldivenler grubunda olurken, en fazla düşüş %68,8 ile plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyasında olmuştur. Aynı dönemde Türkiye'nin örülmemiş giyim grubu ithalatında öne çıkan ülkeler ise Çin, Bangladeş, Mısır, İtalya ve Vietnam olmuştur. Türkiye'nin örülmemiş giyim ithalatından Çin %25, Bangladeş %24,3, Mısır %9,2, İtalya %6,7 ve Vietnam %3,8 pay almıştır.

2017 Yılı Türkiye'nin Örülmemiş Giyim İthalatında İlk 20 Ülke		
Ülke	Değer (USD) Ocak-Ekim 2017	Pay(%)
Çin	287.504.833	25,0%
Bangladeş	279.109.613	24,3%
Mısır	105.396.185	9,2%
İtalya	76.642.098	6,7%
Vietnam	43.401.616	3,8%
Hindistan	37.978.652	3,3%
İspanya	37.553.915	3,3%
Fas	36.602.265	3,2%
Bulgaristan	27.015.460	2,4%
Mersin Serbest Bölgesi	22.375.734	1,9%
Kamboçya	18.500.777	1,6%
Romanya	17.941.014	1,6%
Pakistan	15.933.128	1,4%
Almanya	15.171.466	1,3%
Malezya	13.486.254	1,2%
Endonezya	12.785.302	1,1%
Myanmar	9.678.790	0,8%
Portekiz	8.520.375	0,7%
Tunus	7.900.565	0,7%
Gürcistan	7.782.886	0,7%
TOPLAM	1.149.438.092	

Kaynak: TÜİK

Hazır giyim sektöründe hammadde olarak kullanılan pamuk, iplik ve elyafta ithal girdi kullanılmakta olup, makine ve teçhizatlar ile hazır giyim üretimi makineleri de ithal edilmektedir. Sektörde özellikle hammaddede ithalata bağımlılığı azaltmak için yurtiçinde üretimi artırıcı önlemler alınmalı, vergi yükü hafifletilmeli ve devlet destekleriyle yatırımların önü açılmalıdır.

Bu kapsamda yerli markaları ve yurtiçi girdi üretimini desteklemek, vergi avantajı sağlamak ve AR-GE desteği vermek gibi tedbirlerle sektörün rekabet gücü artırılabilir.

6. GENEL DEĞERLENDİRME

2016 yılında iç ve dış talepteki zayıflığın etkisiyle Türk hazır giyim sektörü ihracatında düşüş yaşanırken, 2017 yılında da AB ve ABD ile gerilen ilişkiler, döviz kurlarındaki oynaklık, ithal hammaddeden ek vergi alınması ve petrol fiyatlarındaki yükseliş gibi pek çok unsur sektörün ihracatı üzerinde baskı yaratmıştır. Yurtiçi ve yurtdışında devam eden riskler sektörün performansını olumsuz etkilemesine rağmen Türkiye ekonomisine net döviz girdisi sağlayan sektör üretim ve ihracatıyla ülke ekonomisinin gelişimine katkıda bulunan en önemli sektörlerin başında gelmektedir. 2016 yılı itibarıyla Türkiye dünya örme giyim ihracatından aldığı %4,1 pay ile 4. sırada yer almış, örülmemiş giyim ihracatında ise dünya pazarından aldığı %2,7 pay ile en çok ihracat yapan ülkeler arasında 9. olmuştur. Mevcut rakamlar Türk hazır giyim sektörünün küresel ihracatta güçlü bir konumda olduğunu göstermektedir. Nitekim, giyim eşyası sektörü dış ticaret açısından rekabet gücü sıralamasına göre diğer 34 ana sektör içinde 2016 yılında ilk sırada yer alırken, 2.sırada tekstil ürünleri yer almıştır. 2017 yılı ilk on aylık döneminde ise giyim eşyası sektörü dış ticaret açısından rekabet gücü sıralamasına göre diğer 34 ana sektör içinde motorlu kara taşıtı ve römorklar grubundan sonra 2. sırada yer almış olup, onu 3. sırada yer alan tekstil ürünleri izlemiştir.

2023 yılında 740 milyar USD'ye ulaşması beklenen küresel hazır giyim pazarında, Türkiye'nin 2023 yılı için 60 milyar USD ihracat hedefi mevcut olup, bu hedefin gerçekleşmesi için Avrupa pazarının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, Hindistan, Pakistan, Etiyopya, Rusya ve Türkiye Cumhuriyetler yükselen pazarlar olarak öne çıkmaktadır.

Sektörde hammadde ve yatırımlarda ithalata bağımlılığı azaltmak, emek-yoğun üretimden teknoloji-yoğun üretime geçmek ve %3,4 civarında seyreden Türk hazır giyim sektörünün küresel ihracattan aldığı payı artırmak öncelikli hedefler arasındadır. Diğer pek çok imalat sanayinde faaliyet gösteren sektörde olduğu gibi hazır giyim ve tekstil sektöründe de AR-GE, inovasyon ve tasarım ağırlıklı çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir. Sektörün içinde bulunduğu mevcut konjonktürde, sektörün gelişimini engelleyen ve sektörün gelişimine katkıda bulunabilecek maddeler aşağıda özetlenmiştir.

Sektörün temel sorunları olarak;

- İthal hammaddeye uygulanan vergiler (ithal iplik ve pamuk karışımı ürünler için alınan ek vergilerin hem ihracatçı hem üreticiye negatif etkisi)
- Döviz kurlarındaki dalgalanma
- AB ile gerilen ilişkiler
- AB'nin Türkiye dışında kendine alternatif üretim üsleri oluşturması
- Yurtdışından özellikle de Avrupa Bölgesi'nden alıcıların Türkiye'ye gelmemesi
- İç pazardaki doyumluk ve mağaza kiralamaları başta olmak üzere artan maliyetler
- KDV idelerindeki gecikmeler
- Faturasız çalışan firmaların piyasada faaliyet göstermesi
- Bazı ülkelerle yaşanan vize problemleri
- Gümrüklerde yaşanan problemler
- Asya ve Afrika'da ucuz işgücünden kaynaklanan rekabet avantajının sektörü olumsuz etkilemesi

HAZIR GIYİM SEKTÖRÜ

Sektörün gelişimine katkıda bulunacak unsurlar ise,

- “Cazibe Merkezi İllere Yatırım” programının sektöre ve istihdama katkı sağlayacak olması (Bu program kapsamında tekstil ve hazır giyim sektörüne verilecek teşvikler için Doğu ve Güney Doğu bölgelerinde 23 il belirlenmiş olup, bu bölgelerde düşük maliyetli işgücü ve teşviklerle yatırımların artırılması amaçlanmaktadır)
- Türk girişimcilerin yurtdışında uluslararası markaları satın alması
- İhracatta pazar çeşitlendirmesiyle risklerin en aza indirgenmesi ve pazar kayıplarının önlenmesi
- Üretimde verimliliği yükseltecek ve üretim maliyetlerini düşürecek yatırım ve destekler
- Tasarım ve katma değerli ürün üretimi artışıyla fark yaratmak
- Yurtdışında, özellikle de Avrupa Bölgesi’nde önemli perakende mağazaları ile işbirlikleri kurmak
- Yatırım teşvikleri ile firmalara gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi indirimini sağlamak
- İhracatın finansmanı için Eximbank kredileri
- E-ticaretteki artışın perakende sektörüne ve üretime olumlu yansıması
- AR-GE, inovasyon ve tasarıma dönük destek programlarının artırılması
- Ekonomi Bakanlığı’nın sektörel kümelenme faaliyetlerine önemli teşvik ve destekler sunması

Öte yandan sektör temsilcileri sektöre ilişkin gelişmeleri değerlendirmiş ve sektörün rekabet gücünü artıracak bazı hedefler belirlemişlerdir. Bunlar içerisinde ilki Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD) tarafından hazırlanan “Ufuk 2030 - Türk Hazır Giyim Sektörü İçin Yol Haritası” çalışmasıdır. Bu çalışma kapsamında dört stratejik hedef belirlenmiştir. Bu hedefler:

1. Akıllı, sürdürülebilir, yenilikçi, hızlı moda tedarikçiliği;
2. İnovatif, özgün tasarım ve koleksiyonlara dayalı erişilebilir bölgesel markalar ile ihracat;
3. Yenilikçi ürünler ile müşteri ihtiyaçlarını karşılayan organizasyon ve pazarlama hizmetleri;
4. Bölgesel ve yerel markaları, gelişmiş organize perakende pazarı ve moda etkinlikleri ile Türkiye’nin bölgesel moda alışveriş merkezi haline getirilmesi.

Sektörün bir diğer önemli temsilcisi olan İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) ise sektörün ihracatına katkıda bulunacak 6 hamle belirlemiştir.

1. **En dijital tedarik zinciri:** Üreticilerimizin dijitalleşmeye yatırımını teşvik ederek, Türkiye’yi en dijital tedarik zinciri konumuna taşımak.
2. **Küresel ilk 100’de 5 Türk markası:** Küresel ilk 100’de halen bir Türk perakende markası bulunuyor. Bu rakamı en az 5’e çıkarmak için çalışmak.
3. **Verimlilikte öncü üretici:** Üretimde birim maliyetleri düşürebilmek için verimlilik odaklı yatırımlara teşvik etmek. Böylece orta fiyat seviyelerinde rekabet gücünü artırmak.
4. **Hızlı moda tasarımı ve katma değerli ürünlerde öncü olmak:** Hızlı moda tasarımı ve yüksek katma değerli üretim yetkinliğini arttırarak bu konuda en çok bilinen 5 ülke arasına girebilmek.
5. **Made Fully in Turkey:** Hazır giyim değer zincirinin tüm alanlarında oynama yeteneğine sahip bir oyuncu olarak rekabetçi bir Made Fully in Turkey markası yaratmak.
6. **Perakende değer zincirinde oyun alanını genişletmek:** Özellikle Avrupa pazarında çok markalı ve markasız perakende mağazaları ile kuvvetli iş birlikleri kurarak Türkiye’den tedarik yapan toptancılar yaratmak.

AÇIKLAMA:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Bu rapor, A&T Bank Ekonomik Araştırmalar tarafından sadece bilgi amaçlı olarak hazırlanmıştır. Sunulan bilgilerin yayım tarihi itibarıyla yanlış/yanıltıcı olmamasına özen gösterilmiş olmasına karşın, A&T Bank bilgilerin doğru ve tam olmasından sorumlu değildir. Bu raporda yer alan bilgiler herhangi bir uyarı yapılmadan değişebilir. A&T Bank ve kurum çalışanları bu raporda sunulan bilgilerin kullanılmasından kaynaklanabilecek herhangi bir doğrudan ve dolaylı zarardan ötürü hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Telif hakkı saklıdır, herhangi bir amaçla A&T Bank'ın izni olmadan raporun tamamı veya bir kısmı başka bir yerde yeniden yayımlanamaz, dağıtımı yapılamaz. Tüm hakkı saklıdır.

A&T Bank

Valikonağı Cad. No: 10 Nişantaşı 34367 İstanbul - Türkiye

T :212 - 373 62 00 (PRI) / (212) 225 05 00 (19 Hat)

F :+90 (212) 225 05 26 / (212) 224 99 92

E-mail: erd@atbank.com.tr